

LAISVE

Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ica, N. Y., under the
Act of March 3, 1879

LAISVE
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVE—LIBERTY

Dukartsavainis

Dalyje Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 37

Pentadienis, Gegužės (May) 12, 1967, 1967, Ozone Park, N. Y. 11417

Metai 56-ieji

KRISLAI

Dar daugiau šunų
Pas juos viskas rusams
Prašo pinigų ir ieško asilų
Kunigas ir celibatas
Išprievartaus ir pamirš

— Rašo A. Bimba —

Vėl spaudoje pilna apie Centrinės Zvalgybos Agentūros (CIA) šunų. Jis aiškiai išskleidė buvęs agentūros darbuotojas Thomas Wardell Braden. Matyt, jis žino, ką jis kalba. Jis sako, kad jis pats pirkinėjo mūsų darbo unių padus. Pav., jis davęs automobilistų unijos vadams broliams Reutheriams net \$50,000. O per Jay Lovestoną daug zvalgybos dolerių suplaukė į Amerikos Darbo Federacijos - Industrinių Organizacijų Kongreso vadų kišene.

Mr. Braden sako, kad anais metais tai pačiai kovai su komunizmu zvalgybos doleriais buvo suorganizuota Prancūzijoje "Force Ouvriere" ("laisvų darbo unių federacija") sudaužymui didžiosios Generalinės Darbo Konfederacijos zvalgybos doleriais įsteigtas ir leidžiamas Londone britų ir amerikiečių intelektualų žurnalas "Encounter".

Dabar visiems aišku, kad tie visi antikomunistiniai sąjūdžiai buvo ir yra Centrinės Zvalgybos Agentūros sukurti ir finansuojami.

Baisu, kad tie k da u g ir mūsų darbo unių vadų yra susitepę rankas tais nesvariais doleriais.

Pastebėu, kad net rašydami apie Montrealio pasaulinę parodą (Ekspo-67) mūsų klerikalai, menševikai ir smetonininkai vengia minėti lietuvių ir Lietuvos vardą. Visas tas gražus, milžiniškas Tarybų Sąjungos paviljonas joms tik "Rusijos paviljonas." Nors jame yra daugybė puikiausių eksponatų visų penkiolikos tarybinių respublikų, jų tarpe ir Lietuvos, bet jiems viskas tik "rusų," "rusų" ir "rusų." Jie patys visus surusino, o kelia rusus, kad būk jie visus rusina.

Visi sako, kad Tarybų Sąjungos paviljonas parodoje viešas iš pačių didžiausių ir gražiausių. Jis atstovauja visoms respublikoms. Kiekviena respublika turės savo dieną. Lietuvos diena, rodos, įvyks birželio 23 d. Bus šauni meninė programa, kurią duos iš Lietuvos atvykęs garsusis ansamblis "Lietuva," su kurio vadovu Vladu Bartusevičiumi ir kitais jo vadais turėjau garbės Vilniuje asmeniškai susipažinti ir puikiai "Neringoje" pasivaikinti. Kiekvienos respublikos eksponatai yra aiškiai pažymėti.

Vadinasi, viskas išpūdinga, gražu, draugiška. Rusai nėra surusinę nei lietuvių, nei estų, nei latvių, nei kitų tautų eksponatų.

Džiugu, kad paviljone taip gražiai atsispindi didžioji tautų draugystė.

Vienas mūsų bendradarbis prisitūpęs mums jam rašytą prelato Jono Balkūno laišką ir pasakė, pasirašyta Balkūno. O ten esto ir vieno latvio. Ankrastyje smarkiai protestuojama prieš Anglijos ir

(Tęsinys 6 pusl.)

Cassius Clay įkaltintas dėl atsisakymo stot kariuomenėn

Houston, Texas. — Federalinė grand džiūrė čia gegužės 8 dieną įkaltino pasaulinį bokso čempioną Cassius Clay dėl to, kad jis atsisakė stoti JAV kariuomenėn ir atsisakė kariauti Vietname, jei ten būtų pasiūstas.

Cassius Clay šiuo metu vadinasi Mohammad Ali; jis priėmęs mohametonišką tikybą ir, sakosi, esąs dvasininkas. apie 90 procentų savo laiko paaukoia dvasiniams reikalams, kitaip sakant, bažnytiniais reikalams. Ir ši fakta boksiniškai stato pirmą vietą kovai prieš nriežastį, kuri neleidžia jam stoti JAV kariuomenėn.

Atsisakė jis stoti kariuomenėn š. m. balandžio 28 d. Tada buvo manyta, kad valdžia iš trauks teisman ir bus, bet vis buvo galvota, jog tai bus dar ne tuoj, už keleto mėnesių. Bet kadangi boksiniškai viešai kalba prieš kariavimą ir smerkia kara Vietname, tai, matyt, valdiniai orga-

nai ir pasiskubino jį greičiau įkaltinti.

Dėl to, kad Mohammad Ali atsisako kariauti kaip dvasininkas, valdžia jau du kartus jį buvo anksčiau patraukusi federaliniam teismui, ir abudu kartu federaliniai teismai atmetė jo pasiteisinimą.

Jei valdžiai pavyks boksiniškai teismo procese padaryti kaltu, tai jam grėsytų penkeri metai kalėjimo ir \$10,000 pinigine pabauda.

Grand džiūrė svarstė ši dalyką per 90 minučių. O kai jį užklausė Mohammad Ali, ar jis prisipažįsta kaltu, tai jis atsakė: "Ne!"

Boksiniškai dabar paleistas po \$5,000 bėla.

Boksiniškai gina du advokatai: Hayden Covington iš Niujorko ir Quinan Hodges iš Houstono. Covingtonas sako: boksiniškai į kalėjimą eiti nereikės — jis bus išteisintas.

Mohammadas Ali turi du kvietimus rungtis — į Japoniją, ir į Švediją. Bet nežinia, ar valdžia leis jam ten vykti.

Pirčiupio motina rodo kelią

Gegužės 14 d. pripuola Motinos diena. Ižytaus Lietuvos dailininko-skulptoriaus Gedimino Jokūbonio sukurta "Pirčiupio motina" simbolizuoja visas pasaulio motinas, smerkiančias žmonių priešą fašizmą ir visus, kurie ruošia žmonijai nelaimę.

Tegu kiekviena motina semiasi iš "Pirčiupio motinos" ryžto pasisakyti už taikos pasaulį, gerbiamą motinas, gerbiamą kovotojas už taiką, už laisvę, už laimę liaudžiai.

Užsidarė didžiulis dienraštis Niujorke

New York. — Per apie 8-nis mėnesius Niujorke ėjo didelis vakarinis ir sekmdieninis dienraštis — "The World Journal Tribune." Šiokiomis dienomis jis spausdino 650,000 egz., o sekmdieninės laidos — 850,000 egz.

Gegužės 5 d. manadžeris sušaukė redakcijos, ofisų ir spaustuvių darbininkus ir pasakė:

Šiandien išleidžiame pastutinę laikraščio laidą, ir jūsų darbas su šia diena čia baigiasi. Gavę savaitinę algą, keliaukite sau, kur tik norite.

Iš viso čia dirbo apie 2,500 darbininkų, tarnautojų, korespondentų. Visi jie neteko darbo, ir tik paskutinę minutę sužinojo, kad jo netenka.

Sakoma, laikraštis nešė leidėjams apie 750,000 dolerių nuostolių kas kiekvieną mėnesį.

Antraudodamas šio laikraščio mirtį, "The N. York Times" sako: reikėtų leisti kita vakarinį dienraštį Niujorko miesto žmonėms, bet tas, kuris pradėtų jį leisti, privalo turėti ne mažiau kaip tarp \$25,000,000-\$50,000,000 pradžiai.

New Delhi. — Šiomet barmas palies \$5,000,000 Indijos gyventojų.

Tarybų delegacija Zambijos Respublikoje

Lusaka yra naujos Afrikos respublikos Zambijos sostinė. Gegužės 4 d. ten atvyko Tarybų Sąjungos parlamentinė delegacija, vadovaujama Justo Paleckio. Ir štai, ką praneša iš Lusakos Tarybų Lietuvos žinių agentūra ELTA:

Zambijoje vieši TSRS Aukščiausiosios Tarybos delegacija, vadovaujama Tautybų Tarybos Pirminio J. Paleckio. Delegacija atvyko į šalį atsakomajam vizitui Zambijos Respublikos nacionalinės asamblėjos kvietimu.

Delegacija atvyko tuo metu, kai buvo atidaromi naujieji Zambijos parlamento rūmai. Be Tarybų Sąjungos delegacijos, šioje ceremonijoje dalyvauja 30 šalių parlamentų atstovai.

Tarybų Sąjungos parlamentarai apžiūrėjo šalies sostinę — Lusaką, buvo nuvykę prie Karibės hidroelektrinės.

Mes, — pasakė J. Paleckis, — kalbėdamas per pusryčius pas Lutakos miesto mērą, — kvietimą aplankyti Zambiją laikome dar vienu žingsniu, toliau stiprinant draugiškus Zambijos

Lietuvos kultūrininkai buvo Toronte, Kanadoje

Šių metų balandžio 28 d. i Toronte buvo atvykusi didelė Tarybų Sąjungos turistų grupė. "Liaudies Balsas" rašo, kad joje buvo ir lietuvių. Laikraštis rašo:

Lietuvių turistų grupę sudarė: Lionginas Šepetys, Lietuvos Aukščiausios Tarybos deputatas, meno mokslų kandidatas, docentas; Algirdas Petraitis, žurnalistas; Joana Civilkaitė, Komjaunimo Tiesos redaktorė; Donatas Jakubaitis, jaunimo organizacijų vadovas Vilniuje; Antanas Drielingas, poetas, žurnalo Nemunas redaktorius; Ramojus Petrauskas, Lietuvos Draugystės ir Kultūrinių Ryšių su Užsienio Šalimis Draugijos prezidento pirmininkas; Jonas Lukauskas, ekonomistas iš Panevėžio.

Paviešėjė Toronto pusantrų dienos, sekmdienį visi turistai buvo išvežti į Niagara Falls pasižiūrėti to

pasauliniai garsaus vandenpuolio. Rodos buvo sustoję Hamiltone, o iš tenai išskrido į Winnipegą, kur paviešėjė jie grįžo į Montreale, kur, sakė, pabus keletą dienų.

Svečiai labai džiaugėsi, kad Kanados lietuviai veikia, stengiasi siekti moksle ir kitose srityse, kad nepamiršta savo kalbos, savo senos tėvynės. Linkėjo visiems geros sveikatos ir nepamiršti atsilankyti savo gimtinaime krašte.

Reikia pasakyti, kad jų vizitas Toronte buvo tikras mums suprasas.

Višinskis gina Pijų XII

Varšuva. — Kardinolas Višinskis sako, kad žmonių primetami kaltinimai buv. popiežiumi Pijui XII esą neteisingi. O tie kaltinimai tokie: Antrojo pasaulinio karo metu Pijus XII pataikavo naciams ir nepasmerkė jų už žydų žudymą.

Mirė įžymus dramaturgas

Londonas. — Gegužės 8 d. Southampton miesto ligoninėje mirė įžymus amerikinis rašytojas dramaturgas Elmer Rice. Jis buvo 74 metų amžiaus.

Rašytojas sirgo širdies liga, o prie to prisimetė plaučių uždegimas, tai ir nebegalėjo jis ilgiau gyventi ir nebesuspėjo pasiekti savo gimtosios šalies, JAV.

Elmer Rice parašė visą eilę pjesių. Už vieną pjesę — "Street Scene" — rašytojas 1928 m. buvo premijuotas Pulitzerio premija.

Kadaise jis buvo gan patikamas žmogus, dažnai prisidėdavo prie tų, kurie kovodavo už pažangą.

Rašytojas buvo gimęs Manhattane 1882 metų rugšėjo 22 d.

Kritikai spėja, kad Elmer Rice pjesės dar ilgai "bus gyvos" Amerikoje.

Cambodžia turi naują valdžią

Iš Cambadžios (Pietryčių Azijoje) pranešama, kad karalaitis Norodom Siha-nouk sudarė naują valdžią. Į ministrų kabinetą jis sukvietė eilę vidurinės klasės "nuosaukiųjų," taip pat keletą kairiųjų, kurių politika linksta link Pekino.

Bet visi šitie manevrai, sako stebėtojai, šalies politikos vairo nepakeis: ji kaip buvo taip ir būsia neutrali.

Nasseris apsilankys Kenijoje

Nairobi, Kenya. — Čia skelbiama, kad greitai laiku į Keniją atvyks Egipto prezidentas Nasseris. Jis čia nori pamatyti, kas darosi šioje šalyje. Mat, Šiaurinėje Kenijos dalyje vyksta didelis partizanų karas; partizanai — tai Somalijos patriotai, kurie sako, jog toji Kenijos dalis priklauso Somalijai.

Somaliečių partizanai tęsia karą jau per ketverius metus.

Teheranas. — Irano valdžia paskyrė JAV ambasadorium Houšangą Ansari; jis atvyks į Washingtoną kitą mėnesį kartu su karalium Pahleviu.

Keturių malūnsparnių nelaimė Vietname

Saigonas. — Praėjusį savaitgalį Pietų Vietname nukrito žemyn keturi malūnsparniai (helicopters); apie 20 karių buvo užmušta ir daug sužeista.

"PARLAMENTAS—NEREIKALINGAS"

Athėnai. — Graikijos fašistinis vadovas gen. Stilianos Patakos, pareiškė, kad jis abejoja, ar Graikijai iš viso reikalingas koks nors parlamentas. Patakos sako, tegu bus Graikijos žmonės parlamentas.

Kitais žodžiais, Patakos mand, jog Graikiją reikia valdyti fašistiniais metodais.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year \$9.00 Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months \$5.00 Canada, Lat. Amer., 6 months, \$5.50
Queens Co., per year \$10.00 Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per six months \$5.50 Foreign countries, 6 months, \$6.50

Mūsų Motinos Diena šiemet

PAGERBTI motiną yra graži ir garbinga tradicija. Gerai, kad jos pagerbimui turime pasiskelbę specialią dieną. Šiemet ji įvyksta gegužės 14-tą. Pagerbsime visas motinas—gyvasias ir jau mirusias.

Bet šiemet gerbimas motinos turi dar ir kitokią prasmę. Šiemet pusė milijono mūsų šalies jaunų vyrų toli Vietnamo džiunglėse žiūri mirčiai į akis. Kaip jaučiasi jų motinos? Juk jei ne šiandien, tai gal rytoj ar poryt kiekviena jų gali susilaukti baisios žinios, kad jos sūnus niekad pas ją nebesugrįš.

Tūkstančiai Amerikos motinų jau yra susilaukę tokios žinios. Kiek dar tūkstančių jų susilauks, nes juk šiam karui galo dar vis nesimato?

Kiek dar daugiau tūkstančių mūsų jaunų vyrų bus pasiųsta į tolimąjį Vietnamą, niekas nė nežino. Tiek tik žinoma, jog karo plėtimasis tebeina. Tiek tik žinoma, kad jau atvirai yra kalbama apie pasiuntimą daugiau armijos "pergalę pasiekti." To jau griežtai reikalauja Pietų Vietnamo militarinė klika su Ky priešakyje.

Gerbdami savo motinas, turėkime mintyje ir vietnamietes motinas. Juo labiau galvokime apie jas. Jos nekalčiausios. Jos užplutos. Jas ir jų sūnus žudo iš už tūkstančių mylių atsiųstos armijos. Jų žaizdos daug gilesnės, joms daug skaudžiausios.

Visų motinų, visų tėvų, visų sūnų, visų Amerikos žmonių aukščiausia pareiga yra priversti vyriausybę nutraukti karą.

Toks yra Motinos Dienos šūkis.

Tegu nepraeina nė viena motinos pagerbimo sueiga, kurioje nebūtų prieš karą pakeltas protesto balsas!

Kardinolas kaip karo apaštalas

KARDINOLAS Spellmanas susilaukė naujo didelio "paaukštinimo": jis tapo Jungtinių Valstijų Militarinės Akademijos apdovanotas aukštu "Sulvanus Thayer" medaliu. Rodosi, visoje šios šalies istorijoje joks dvasininkas nėra buvęs taip pagerbtas. Pasirodė, kad per paskutinius 27 metus šis katalikų bažnyčios hierarchijoje labai aukštą dvasininkas rūpinosi ne tiek maldomis ir poteriais, kiek paslaugomis militarizmui ir ginklavimuisi. Ypač jo vaidmuo dabartiniame Vietnamo kare yra ginkluotųjų jėgų aukštai vertinamas. Todėl prezidentas Johnsonas, kaip vyriausiasis jų jėgų komandierius, įsakė Akademijai kardinolą apdovanoti medaliu.

Nežinia, kaip jausis popiežius Paulius VI, išgirdęs apie šį kardinolo Spellmano apdovanojimą. Jo kardinolas—karo apaštalas! Žinoma, popiežius galėjo įsakyti kardinolui medaliu nepriimti, bet to nepadarė. Taip pat juk popiežius galėjo seniai uždrausti Spellmanui šį karą laiminti ir vadinti jį paties "dievo užgirtu karu," bet to nepadarė. Vadinas, Paulius VI toliau nuo žodžių karui priešintis neina. Nė vienu žodeliu jis nėra pasmerkęs nei Spellmano, nei kitų katalikų bažnyčios aukštųjų dvasininkų, kurie sušilę agituoja už militarinę pergalę ir karo išplėtimą.

Tie, kurie kovoja prieš karą, turėtų popiežiui priminti bausmę jo nelogiškumą, kai jis kalba apie karo baigimą ir ragina tikinčiuosius melstis už taiką, nepasmerkia Spellmano propagandos už karą ir tarnavimo militarizmui.

Šimtas tūkstančių civilinių!

ŠIUO tarpu daugiausia kalbama apie civiliniais žmonėmis karo nuostolius šiauriniame Vietname. Mat, mūsų bombonešiai kasdien puola ir daužo š. Vietnamo miestus ir kaimus. Daug civilinių žmonių žūsta. Tai jau nebėra jokio paslapis. Tą faktą pradeda pripažinti ir mūsų vyriausybė. Bet, girdi, jokiame kare tai neišvengiama...

O kaip su civiliniais Pietų Vietnamo gyventojais? Juk esame girdėję, kad ten ištisi kaimai yra užpuolami ir sunaikinami.

Iki šiol savo karinėje propagandoje mūsų vyriausybė labai vengė kalbėti apie civilinių žmonių kančias Pietų Vietname. Bet štai dabar sužinome, kad šių metų pradžioje senatorius Edward Kennedy ir Senato komitetas buvo nuvykę į Pietų Vietnamą ir pravedė tyrinėjimą. Dabar senatorius Kennedy paskelbė tyrinėjimo išvadą. Jis teigia, kad buvę gana tiksliai apskaičiuota, jog mažiausiai per metus žūsta bei būna sužeista šimtas tūkstančių civilinių žmonių.

Tai tikrai siaubingi skaičiai. Vadinas, jau nekalbant apie didelius nuostolius kareiviams, šio nepateisnamo karo ir civiliniais žmonėmis yra milžiniški.

Gerai, kad senatorius Kennedy šiuos faktus iškėlė aikštėn. Niekas dabar negalės sakyti, kad apie didelius civiliniais žmonėmis nuostolius yra karo prieš propaganda sujaudinimui Amerikos žmonių.

Idomus Justo Paleckio laiškas iš Zambijos, vienos naujų Afrikos respublikų

Rašau šį kartą iš krašto, kuris geografiniai tolimas ne tik nuo mūsų krašto, net ir nuo Amerikos — iš Zambijos. Tai viena daugelio naujųjų Afrikos nepriklausomų valstybių, tik 1964 m. spalio mėnesį paskelbta savarankė, nors liekanti Britų sandraugoje — Commonwealth. Kadangi pernai Zambijos parlamento delegacija buvo Tarybų Sąjungoje ir kaip tik man teko ją sutikti ir priiminėti, apsiėmiau vadovauti mūsų parlamentinei delegacijai, kuri atvyko su atsakomuoju vizitu.

Skridome iš Maskvos per eilę Afrikos valstybių. Pirmasis sustojimas buvo Jungtinės Arabų Respublikos (Egipto) sostinėje Kaire. Čia tik apie valandą pabuvome, pamatėme tik naujojo aeruoto tranzitinę salę su gražiais suvereniniiais dirbiniais. Kiek ilgiau buvome Sudano sostinėje Chartume, kur Tarybų Sąjungos pasiuntinio lydimi sustojome pavažinėti po šį tipiskai rytietiška miestą, kurį civilizacija dar ne labai pakeitė.

Etiopijos sostinėje

Sekantis sustojimo punktas buvo Etiopijos sostinė Adis-Abeba. Kaip tik aeruoste sutikome Etiopijos parlamento delegaciją, keliausią į Maskvą. Tai buvo balandžio 27 d. rytas, tad etiopiečiai reikią pasitenkinimą, kad jiems teks pamatyti Gegužės Pirmosios parodą ir demonstraciją. Jei Chartume pajautėme tikrą afrikietišką karštį, tai Adis-Abeboje, esančioje apie 2 kilometrus jūros paviršiaus, buvo gana vėsu.

Ir Kenijos respublikoje

Toliau sekė dar viena sostinė — Nairobi. Tai naujos Kenijos respublikos centras, didokas ir dailus miestas. Kenijoje geriausias klimatas iš visų Afrikos šalių, tad buvo visai malonu čia pabūti 2 dienas iki lėktuvu tolimesnei kelionei. Turėjome progos ne tik apžiūrėti miestą, pamatyti puosnų centrą, bet ir skurdžius pačių afrikiečių gyvenamus kvartalus, kurie nepaprastai skiriasi nuo tų kvartalų, kuriuose gyvena baltieji.

Tiesa, dabar į baltųjų kvartalus nebėra uždrausta negrįžti, kaip būdavo seniau, tačiau tose puikiose vilose tebegyvena anglai ir kiti baltieji, išskyrus vieną kitą aukštesnį valdžios pareigūną, kuris sugebėjo čia įsikurti. Gi skurdžiuose juodųjų kvartaluose nematėme nė vieno baltijo.

Nors Kenija formaliai nepriklausoma valstybė, tačiau pramonė, prekyba ir dauguma turtų tebėra baltųjų rankose. Tiesa, čia ne vien anglai ir kiti europiečiai šalies biznį valdo, bet ir indai, kurių rankose yra gana daug prekybos įmonių.

Pas žvėrių karalių

Kenijoje suspėjome ne tik miestą apžiūrėti, bet ir pasivažinėti po draustinį — Nacionalinį parką, kur laisvai ganosi daug įvairių žvėrių ir retų paukščių. Matėme ne tik įvairių stirnų,

bet ir ilgakakių žirafų, dryžuotų zebų, buivolų, o taip pat strausų, pelikanų ir kitokių gyvūnų.

Čia uždrausta iš mašinos išeiti, nes esama ir pavojingų žvėrių, ypač liūtų kuprūs pamatyti yra visų lankytojų didžiausias noras, kuris ne taip lengvai įvykdomas, nes liutai ne dažnai pasirodo. Tačiau mums pasisekė — staiga pamatėme visai arti šalia kelio ra-

biai žengiantį didžiulį liutą. Jis buvo toks ramus, kad atrodė prijaukintas. Daug mašinų apsupo šį žvėrių karalių, o jis pasilipėjo į kalniuką ir ramiai atsisėdo, iškėlęs savo gauruotą galvą, lyg pozuodamas daugybei foto ir kino mėgėjų.

Anglijos pavyzdžiu

Būdami Nairobije aplankėme Kenijos parlamentą, kur mus maloniai priėmė jo spykeris ponas N. Slade. Manėme, kad tai bus tikras afrikietis, o pasirodė, kad jis baltasis, anglas, tačiau gyvenęs Kenijoje 37 metus ir kolonijiniiais laikais rūmęs kenijiečių nacionalistų judėjimą. Todėl nepriklausomybės paskelbus jam buvo patikėtos spykerio pareigos. Apžiūrėjome parlamento rūmus, kurie įrengti visiškai pagal Anglijos Žemutinių rūmų (House of Commons) pavyzdį. O ir visos apeigos taip pat vykdomos lygiai tos pačios, kaip ir Anglijos parlamente, spykeris per posėdžius vilki tokią pat toga, o ant galvos užsideda baltą peruką, kaip ir Anglijos spykeris.

Po susipažinimo su parlamento rūmais N. Sleidas suruošė pusryčius, kuriuose dalyvavo keletas Kenijos vyriausybės narių. Užbaigę pasikeitėme kalbomis su N. Sleidu, kuris dabar pagal mano pareigas yra kolega. Nairobije turėjome dar susitikimų su Tarybų Sąjungos pasiuntiniu V. Lavrovu bei pasiuntinybės tarnautojais. Pasivažinėjome kiek po Keniją, nuvykę į Riftvalley slėnį ir Naivąso ežerą, kur matėme savotišką šio krašto augmeniją ir kalnų gamtovaizdį.

Pagalį Zambijoje

Praleidę dvi paras Kenijoje, balandžio 29 d. išskridome į mūsų kelionės tikslą — Lusaką. Palyginti su Nairobi, kur gyventojų apie 400 tūkstančių, Lusaka žymiai mažesnis miestas — vos apie 140 tūkstančių gyventojų.

Kaip ir Kenija, šis kraštas — Zambija — buvo seniau Britanijos kolonija ir vadinosi Šiaurės Rodezija. Pagal savo teritoriją Zam-

bija didelė valstybė, didesnė už Prancūziją, už Vokietiją ir eilę kitų gana didelių valstybių, nes turi apie 700 tūkstančių ketvirtinių kilometrų, bet gyventojų tik apie 4 milijonai.

Zambijoje teko sutikti Gegužės Pirmosios šventę. Jos išvakarėse susirinkome Tarybų Sąjungos pasiuntinio ukrainiečio S. Slipčenko rezidencijoje. Be pasiuntinybės tarnautojų ir mūsų delegacijos buvo svečiai Čekoslovakijos ir Jugoslavijos pasiuntiniai, o taip pat Vokietijos Demokratinės Respublikos prekybos atstovas bei kiti tų šalių atstovai. Toje draugiškoje kompanijoje gražiai pasišmonėjome, padainavome įvairių tautų revoliucines ir liaudies dainas, sakėme kalbas, žodžiu maloniai atšventėme didžiąją Tarptautinę Darbininkų solidarumo šventę toli nuo savo šalių.

Kaip parlamento svečiai

Jau nuo pirmojo atvykimo į Lusaką momento buvome Zambijos parlamento svečiai. Vos atvykusius, aeruoste mus pasveikino jau nuo pernykščio apsilankymų pažįstamas Zambijos parlamento spykeris W. P. NJIRENDA ir vice prezidentas R. KAMANGA. Kadangi mūsų delegacijos atvykimas buvo suderintas su naujųjų Zambijos parlamentarų atidarymo iškilėmis, į Lusaką atvyko ir daug kitų svečių, jų tarpe Indijos parlamento Žemutinių rūmų (Loc Sabha) spykeris N. S. REDDY ir eilę kitų parlamentų spykerių ir pirmininkų bei atstovų.

Kadangi čia būsiu dar apie 10 dienų, tikiuosi turėsiąs progos parašyti apie šias iškilmes ir išpūdžius iš šio Afrikos krašto.

Siūnciu Jums visiems labas dienas ir geriausius linkėjimus.

Justas Paleckis

Lusaka—Zambija
1967: V. 3.

Mašina "skaito" informaciją

Baltimorėje (JAV) pradėta naudoti mašina, skaitanti informaciją, parašytą rašomąja mašinėle arba spausdinamą 650 eilučių per minutę greičiu. Mašina padeda apdoroti atskaitas, tarnautojų uždarbių. Prietaisas IBM dirba optinio fotografavimo principu. Jis sugeba skaityti daugiau kaip 200 įvairių šrifto tipų. Per 8 val. prietaisas atlieka darbą, kuriam tekdavo sunaudoti 100 darbo dienų.

Okeanai popieriaus

1966 metais SNO (Suvienytų Nacijų Organizacija) sumušė visus ankstyvesnius rekordus: 5150 sustikimų ir posėdžių (Niujorke ir Ženevoje), daugiau kaip pusė milijardo lapų dokumentų, raportų; tame skaičiuje 300 milijonų puslapių apie generalinę SNO sesiją. Iš kur tie astronominiai skaičiai? Pasirodė, kiekvienas raštas turi būti išspausdintas 3,500 egzempliorių anglų kalba, 1,400 — prancūzų, 650 — ispanų, 450 — rusų, 150 — kinų kalba.

MOTINOMS

Motinos!

Nešluostykit nutiškusių ant skruostų ašarų.— Tos ašaros raukšlėtus jūsų veidus atgaivins.

Motinos!

Pakelkit galvas, ir pavasario Karšta liepsna blakstienas jūsų išdžiovins, Nes niekada pavasario tokio dar neregėjote, Nes niekad jūsų motiniškas jausmas

Motinos!

[dar nebuvo toks švelnus.

Ar kada nors tikėjote,

Kad toks išaugs sūnus?

Ar kada nors tikėjot, kad ant žemės rutulio — Jis išdžiūstų stovės.

Motinos!

Pasaulis krūpteli

Nuo jo šlovės.

Tegu šlovė ši triumfo himnais lydi jį.—

Artyn—artyn—artyn pasauliai tolimi.—

Štai šią akimirka, didingam savo skrydyje,

Jis tapo jau planetos sūnumi!

Motinos!

Mano Tėvynės motinos! Ateisiu

Už sūnų milijonais lūpų padėkos jums tart.

Motinos!

Nešluostykit ašarų: jūs turit tokią teisę —

Iš džiaugsmo verkti.

A. Drilinga

MONTREAL, CANADA

Paroda ir Tarybų Lietuva

Tarptautinė paroda, Ex-po 67, kuri atsidarė balandžio 28 d., iš kurios buvo daug tikėtasi, tikrumoje pralenkė net ir geriausių optimistų vaizduotę.

Tai tarptautinis miestas pilna to žodžio prasme, savo išvaizda, pastatais, eksponatais, nuo erdvių eksplioracijos, sunkiosios ir lengvosios pramonės, agrikultūros, meno ir mokslo atsiekimų iki mažiausio paprasto žmogaus gyvenimo, su visu savo grožiu ir susiekiemo priemonėmis. Į ją įžengęs, jautiesi žmogus, rodos, kitam pasaulį atsidūręs. Neveltui, todėl Montrealo miestas didžiojasi. Neveltui, todėl, tik atsidarius parodai per pirmas tris dienas jau aplankė apie pusantro milijono žmonių.

Bet čia ne apie tai noriu kalbėti. Vietinė spauda aprašo daugiau, negu žmogus gali viską perskaityti. Nebaudojau, kad ir kitų miestų spauda, jei ir siauriau, rašo, užtekintai, tikiu suteikia informaciją.

Čia noriu grynai pakalbėti tik apie tai, kaip mūsų gimtasis kraštas, Tarybų Lietuva, atstovaujama šioje parodoje. O ji, Tarybinių Socialistinių Respublikų Sąjungos pavilione, atstovaujama labai puikiai, tiek savo eksponatais, tiek žmonėmis, tiek įvairiais vaizdais, atžymint visą Lietuvos Tarybų Socialistinę Respubliką, tiek ir savo rankų darbais. Pažymėtina dar ir tas, kad viena paviliono labai graži ir vaizdinga pertvara yra lietuvių A. Valaičio sukonstruota.

Tarp eksponatų labai svarbią vietą užima Tarybų Lietuvos dailininkų vitražas (išpiešti stiklai, meniskai sudėtingi spalvoto stiklo dirbiniai), jų išrastos naujos technikos pasiekimai. Tai Kazimiero Morkūno demonstruojamas darbas "Himnas darbui" ir Antano Garbauskio su Algimantu Stoškum — Tėvynė. Gaila, kad su šiais jaunais, gabiais ir energingais dailininkais mažai teko pasikalbėti, nes jie, turėdami eiles darbų Tėvynėje, gegužės 3 d. išskrido atgal į Lietuvą.

Taipgi metalurgijos skyriuje inžinierius Donatas Daniūnas demonstruoja jo

išrastas tekinimo stakles su įrašytu geležiniu vilku, kurios savo tikslumu neturi lygių visoje Tarybų Sąjungoje. Teko sutikti ir daugiau lietuvių, tai kalbininką, vertėją ir aiškintoją P. Pažusį, Stanį Jurkšį ir labai malonią, visa širdimi savo darbui atsidavusią, gintarinių dirbinių ir kitų suvenyrų pardavinėtoją, Ireną Marcinkevičienę. Yra ir daugiau lietuvių, bet ne visus teko sutikti, o ir sutikus, ne su visais pradžioje buvo galima pasikalbėti, nes jie be galo užimti darbu, kada minios žmonių lanko jų paviljoną.

Nors ir per trumpą laiką, bet daugiausia teko pasikalbėti su spaudos atstovu, Vilniaus "Tiesos" korespondentu ir gabi rašytoju, labai populiariu, ne tik Tarybų Lietuvoje, bet ir už jos ribų, knygos "Trečioji dolerio pusė" autoriumi, **Albertu Laurinčiu**. Jo šiltas atsinešimas link Kanados lietuvių ypatingai, su juo besikalbant, sudaro malonų, labai artimą prie širdies išpūdį.

Jis šių žodžių rašytojui apibūdino būsiąją Tarybų Lietuvos nacionalinę dieną, kuri įvyks penktadienį, birželio 23 d. Jis užtikrino, kad tos dienos visa Lietuviška programa bus įdomi, joje dalyvaus ansamblis Lietuva ir kitos meninės įgijos. Bus ir lietuviškų filmų. Tarp kitko, jis pažadėjo ir užtikrino, kad, jei bus pageidavimų iš Montrealo lietuvių, jis pasistengs sudaryti sąlygas, kad galėtumėm pamatyti lietuviškų filmų ir daugiau, atskirai nuo lietuvių dienos festivalio.

Baigdamas, šia proga noriu pakelti mintį, ir tikiu, kad Montrealo lietuvių tai padarys, mūsų mieliesties svečiams menininkams iš Tarybų Lietuvos sekantią dieną, birželio 24, surengti dideles, šaunias pagerbtuves, kur galėtumėm visi bendrai, be didelių formalumų, pasivaikinti, pasikalbėti, pasidalyti vieni su kitais išpūdžiais. Nes daugiau kažin ar turėsime tokią progą

J. Lesevičius

Jei Tamsta negali
Laisvei naujo skaitytojo, tai
nors stambesnę nukla paremk

O. Kapsė

TAI MANO MOTINA

(Apsakymas)

Lygiai pagriovė ir pievų takeliais ji atėjo į miestą. Dar buvo nenu-džiūvę rytmečio rasos, dėl to jos kojos buvo išmirksios, ir pamėlynavusios, ir šaltos.

Miestas, į kurį ji atėjo, nebuvo didelis, bet ji čia seniai, prieš kelerius metus, nebuvo buvusi. Jau priemiestyje jai ėmė sukintis galva. Buvę paprasti takai, o dabar gatvės, gatvės, nauji namai: o plentas, į kurį ji pasuko, kaip stalias. "Meks-paltas" — taip sakydavo jos anūkėlis, grįžęs iš mokyklos.

Perėjusi tiltą, pasuko į miesto magistralinę gatvę, sustojo ir ėmė dairytis, ieškodama patogios ir nuosėdų vietelės, kurioje galėtų pasiauti kojas ir pasikeisti prastą, perkėlinę skarelę "prūsiniuke".

Štai prie ano namo buvo gražiai puoštinės gonkelės su suoliukais. Ten ir būdavo nuolatine užėiga vasaros metu jai ir jos pauglės dukrelės. Gonkelė dabar nematyti, o ir namas jau nebe tas: didelis mūras, net trijų aukštų. Akimirka su jūdėjo jos rankšlės kaktose.

Visai nesvarstydamas pasuko kairėn prie taksi sustojimo aikštelės ir atsisėdo ant aukštai pakelto šaligatvio krašto, kaip ant suoliuko. Atsisėdo klusniai, lyg kam įsakius, ir, pasidėję rankas ant kelių, atsiduso. Paskui lėtai atmezgė margos, pūdinės, skarelės mazgus ir išštraukė juodus, su šniūreliais batus, kurių viename buvo įkistos storos medvilninės kojines, o kitame į laikraščio skiautelę suvyniota išėginė skarelė "prūsiniukė".

Eidamos pro šalį dvi mokyklinio amžiaus mergaitės sustojo ir, nė žodžio netardamos, rūpestingai studijavo šį, jų manymu, keistą radinį. Moteriškė nekrepė į jas dėmesio ir, užsirišusi paskutinę juodą batraiščių kilpą, perkėlinės skarelės kampu nubraukė prakaitą nuo kaktos, nuleidė į šalį pavargusias rankas, kilstelėjusi galvą aukštyn, užmerkė akis, lyg darydama saulei nebylų prie-kaištą dėl jos beširdiškumo. Giliai atsiduso ir atsisėjo. Stovėjo vienplaukė, o jos balkšvi plaukai buvo supinti į dvi plonas kasas, kurios buvo apsuktos apie galvą. Jose lūžtantieji saulės spinduliai sudarė tikrą sidabrinį vainiką.

—

Kaip tik šiuo momentu aš važiuavau į taksi sustojimo aikštelę ir visą dėmesį sukaupiau į mašiną, manevruojančią atgaliniu.

Mano bendrakeleivis pro langiuką šūktelėjo:

—Mamyte, pasitraukite iš čia! Reikia mašiną pristumti prie šaligatvio.

—Tai mano Motina, — sušukau kulvirsčiais puldamas pro duris.

Aplėbiau senutę savo ilgomis rankomis ir, nusilenkęs prieš jos sidabro vainiką, ėmiau bučiuoti išėjusį, vėjo ir saulės nu-gairintą veidą.

—Tai... tu, Laimuti...

Man nei laiško... Būčiau... —šnibždėjo ji, su dar labiau besiplečiančia, kaip man atrodė, sidabro aureole apie galvą.

—Tokį kelią atėjote manęs sutikti ir dar... Pėsčia?

—Per laukus smagiau. Nedulka. Pereitą naktį net sapnavau. Išėjau anksti. Sakiau nors papoteriausiu už tave. O dabar, matai, — Ištarė ji paskutinius žodžius su giedros ir motiniškos šilumos užlietu veidu.

—Apsieisime ir be to, mama, ar ne?

Motina linktelėjo galvą ir ismeigė į mane pasiilgusias akis, kurios tyrinėjo ne tik mano išorę, bet man atrodė, kad jos įsiskverbė ir į mano sąžinę, širdį ir patį slapčiausią minčių šaltinį.

—Iš kokio gi pasviečio tu dabar, vaikel? Veidas... Jeigu ne balsas, būčiau tikrai nepažinus. Žiūrai ar nedažytas? — Kalbėjo ji švelniai glostydama mano varinius skruostus.

Šis glostymas priminė man vaikystę, kai aš šliūpsėdamas tupėjau po langu ant suolo ir prātysai vis kartojau:

—Dnu-uooooos... Noliu du-uooooos... e, e, e...

Tada ji mane, prisime-nu, lygiai šitaip švelniai švelniai glostydama ramino:

—Neverk, neverk, Laimuti. Matai gi, tau "pempukę" pakepiau. Tuoj, tuoj iškeps.

Zinoma, mano vaizduotėje blykstelėjo viskas daug greičiau, negu čia papasakojau.

Atsipeikėjęs iš daug didesnės laimės negu tada gavęs "pempukę", beveik ant rankų, kaip mylimąją, įnešiau senutę į mašiną, ir mes skriejome asfaltu į mano gimtuosius namus.

—Tai iš kur gi tu, vana-gėli, parsikridai? Sublogęs... —linksmu, bet ir pilnu rūpesčio balsu paklausė Motina.

—Iš labai, labai toli. Iš Indijos. Kur visada vasara, mamyte.

—Tur būt sportavote?

—Visko buvo. Fabriką, didelį fabriką statėme.

—Tai kodėl jau jūs? Tur būt laukiniai dar ten žmonės tie indėnai?

—Ne, mamyte. Jie gabūs žmonės, tik anglai jų daugiau nieko nešmokė, vien

juodą darbą dirbti. Mes jiems padėjome.

Abu tylėjome. Aš pradėjau atidžiai dairytis kelio

mano gimtojo kaimo pusėn. Treji metai, kaip nebuvo, o neatpažįstu apylinkių; prie kelio, kuriuo, man rodos, reikėtų važiuoti, lyg miestelis: ilgiausios fermos ir visa eilė mūrinių gyvenamųjų namų. Gerai žvyruotu keliu važiuo keleivinis autobusas.

—Šituo, šituo, Laimuti, — pastebėjusi mano abejojimą, pasakė Motina. — Tai gi ana, va, Rūškio vinkšna.

Vieškeliu tevažiavau apie tris kilometrus ir pro Rūškio vinkšną parrastu keliu, kuris darė dideli lanka, sumdamiesi per sunkvežimius išmūštas duobes, užėjo nusvalandžio sustabdžiau mašiną savo kaime.

—Ir šita jau tavo?? — atsargiai braukdama sėdynės atramą, paklausė Motina.

—Išsinuomavau dviem savaitėm. — atsakiau, vikriai atidarvdamas hecažinę, kuriuoje buvo mano čemodanas ir du dėžės su radijo aparatu ir televizorium.

Motina išlindi pasidžiūgavo. Ji dar norėjo kad iš "didukos" pamatytų mano seną Genę.

Kai pirkioje ant stalo ir suolų išdėčiau dovanas, tarp kurių buvo du kinietiški paukščiukai ir statulėlė "Vargo mokykla", o, trumputi atsikvėpęs, įjungiau radiją, mano senglavėlė neišlaikė: jos galva nusviro ant mano rankos ir pajutau, kaip ant mano blizgančiu batus sudužo keletas nerlu, pabirusių iš jos pasiilgusių akių.

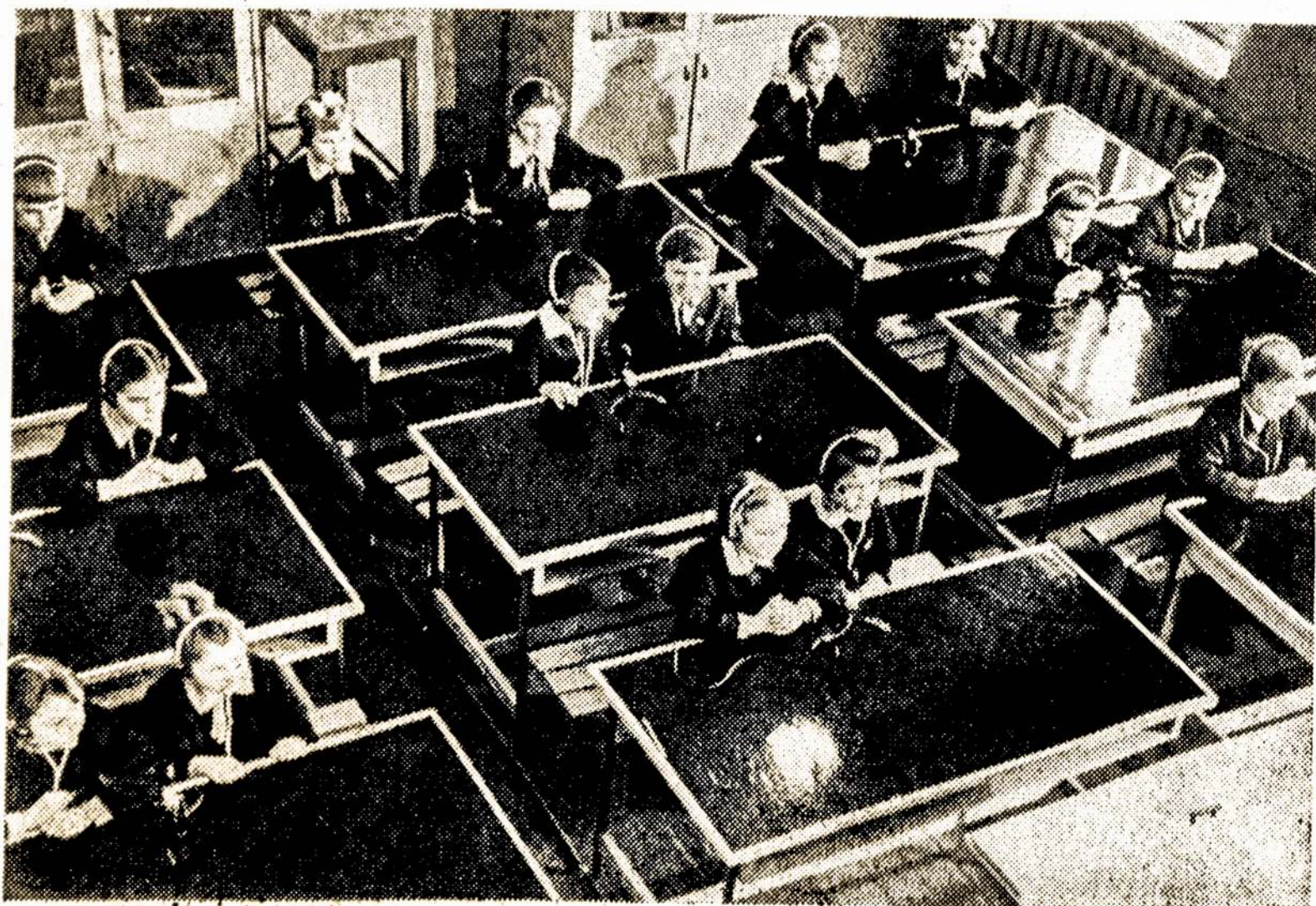
"Tai mano Motina. Gerutė, viską man atidavusi Motina" — šnabždėjo jau ne mano lūpos, bet širdis. Lūpos bučiavo jos sugrūbusias, džiaugsmo asaromis neįkainuojamais brangakmenais papuoštas rankas.

—Pasiiskubinau, Laimuti! —striktelėjusi, kaip šarka, oper slenkstį, sušuko Genė.

—Kitą mėnesį mes persikelsime į gyvenvietę, į naują mūrinių namų.

—Tai nieko. Šita viską aš parvežiau savo Motinai.

Independence, Mo. — Buvęs prezidentas Trumanas gegužės 8 dieną minėjo savo 83 metų amžiaus sukaktį. Jo bičiuliai suruošė užkandžių ir tikėjosi, kad Trumanas bus su jais, kaip kas metai. Bet Trumanas atsisakė dalyvauti dėl silpnos sveikatos.

Šiaulių miesto V vidurinės mokyklos anglų kalbos kabinete

Ar gali moterų ligomis sirgti merginos

Moterų ligos ir jų priežastys labai įvairios. Dažniausiai moterys serga uždegiminiais lyties organų susirgimais. Juos sukelia įvairios bakterijos, jų tarpe ir gonokokai — gonorėjos sukėlėjai. Lyties organų uždegimais susirgimais dažniau serga lytinius santykius turinčios moterys, tačiau gali sirgti ir merginos, nes uždegimas gali atsirasti ne tik po aborto, gimdymo, bet ir pažeidus higieninius reikalavimus.

Merginos ir moterys gali susirgti, jei mėnesinių metu nepaisys higienos reikalavimų. Be to, susirgti galima ir apsiplaukiant nevirintu vandeniu. Vandenyje gali būti trichomodu, kurios sukelia grybelinį lyties organų uždegimą. Nepaisant švaros priemonių, išvietoje, ar miegant vienoje lovoje su sergančiaja, galima užsikrėsti ir gonorėja. Be to, ištisa eilė bendrų susirgimų, kaip skarlatina, difterija, kiaušytė, tuberkuliozė, gali komplikuotis lyties organų uždegimu.

Moterų ligos gali atsirasti ir dėl įvairių išsivystymo trūkumų — makšties ar neaktybės plėvės užkimo, nepakankamo gimdos bei kiaušidžių išsivystymo ir pan. Vieni šių susirgimų atsiranda embrioninio laikotarpio, kiti, esant nepakankamai mitybai ar sergant mažakraujyste, tuberkulioze bei kitokiais susirgimais, — brendimo laikotarpyje.

Beveik vienodai dažnai kiaušidžių augliai pasitaiko ir pas merginas, ir pas moteris. Tuo tarpu piktybiniai augliai atskiruose organuose nevienodai dažnai išsivysto gimdžiusioms ir negimdžiusioms moterims. Pastebėta, kad negimdžiusios moterys žymiai dažniau serga krūtų vėžiu, o daug kartų gimdžiusios moterys — gimdos kaklelio vėžiu. Nors vyresniame amžiuje moteris dažniau serga įvairiais piktybiniais susirgimais, tačiau lyties organų vėžys atskirais atvejais gali išsivystyti ir labai jauname amžiuje.

Taigi kai kuriais moterų susirgimais gali sirgti ir merginos.

Gyd. A. BRADELIS

N. Y. LaGuardia aerodrome 2 lėktuvai susidūrė ir susidaužė. Tris žmones užmušė.

Ką klausdavau?

(Iš atsiminimų)

Fašizmo metais, kaip paukštis, po miestus, po kaimus skriejo frazė: "Knygų badas." Tą badą ir aš patyriau. Samonėje tankėjo literatūrinių ir marksistinių klausimų giria. Kas ją išretins? Kas pasodins tiesos medį, kuriuo galėtum susižavėti?

Dr. J. Šliupas man rašydavo apie ateizmą. Bet tai tik upelis. O aš jau vertčiausi į okeaną — marksizmą. Va, bedievi! teiraujos apie Marksa. O Šliupas raukosi, net atrašo: "Socializmo nepatariu žavėtis." Užpyliau socialiniais ir biologiniais klausimais ir profesorį S. Šalkauskį. Jis atsakinėjo ilgais laiškais. Rašė gražiomis raidėmis. Savo laiškuose jam nepabrėždavau atvirai savo pažiūrų. Bet visgi, matyt, jis juto, kad esu ne jo lauko gėlė. Jo atsakymai manęs nepatenkindavo. Mat, jis man piršo dangų, piršo pragarą, o mane žavėjo žemė. Na, kodėl ne visiems dainuoja kviečių laukai, kodėl ne visiems žydi gėlės, kodėl ne visiems ulba lakštutės, kodėl ne visiems šviečia saulė? Dievų ideologas patvirtęs, kad manęs nepaklupdo, įpareigoja mane, lyg medelį, lenktis savo studentui ateitininkui V. Valiukevičiui. Ir jį klausiau apie filosofus: ir apie Marksa, ir apie Engelsa, ir apie Hekelelį, ir apie Feuerbachą, ir apie kitus. Bet ir jis įsitino, kad aš nebūsiu jo melo pievoje avelė. Ir kerdžius pasitraukė.

Kai ką laišku paklausaiau ir profesorius V. Čepinskį. Jis atsakė keistokai: "Verta domėtis biblija... Visgi mokslas nevisiškai neigia religiją..." Nustebau fiziologiškai. Nes jis spaudėjo visgi gincijosi su Jakštu: gynė mokslo tiesas... Tatai ir paskatino jį, kai ką paklausti. Bet, matyt, V. Čepinskį kaustė reformizmo pančiai.

1930 m. Kaune susipažinau su ekonomistu J. Dagiu. Dirbo jis ligoninių kasoje. Jis gyvė socialdemokratu. O jam kartą išdrožiau: "Jie — nerevoliucionieriai..." Ir styga nutrūko... Patiko man "Trečio Fronto" kairėjimas ir kai kurių jo bendradarbių domėjimasis marksizmu, tarybine literatūra. 1932 metų sausio mėn. A. Venclova rašiau: "Man nėra su kuo eiti. Einu su trečiafrontininkais, kurie jau suka su marksizmu..." Žinoma, nebuvo legalių kovinių organizacijų. Jos palėpėje. O kur toji palėpė? Kas į ją parodys takelį?

1931 metais į Zarasus atvyko keistuosius — Visuomis. Jis sukūrė religiją. Va, jį jis ir man piršo. O jam atvirai pasakiau: man šitos pasakos nereikalingos. Man domina darbo žmonių kova, marksizmas. Ir daugiau jis nedrįso pasirodyti pas mane gimnazijoje.

Buvo 1932 metų birželis. Sustikau su pogrindininke F. Šaltuperyte. Ji neseniai grįžo iš už groto. Man davė "Balsą." Tuoj draugei pasakiau:

—Paruošiu eilėraščius. Gal persiysi "Balsų"?

—Nesikarščiuok... Supratau: ji nori mane paruošti lemiama mū-

šui—slaptai veiklai. O tai negalima padaryti per 24 valandas. O aš degiau. Štai sufantazavau.

Zinojau: Kapsukas gyvena užsienyje. Jis literatas. Šis—tai ne S. Šalkauskas, —tai ne J. Šliupas, — su meile atsakys apie marksizmą, apie proletarinius rašytojus. Bet kaip jam pasiūsti laišką? "Balse" radau redakcijos adresą. Va, ir idėja! Parašiau V. Kapsukui laišką. Prisipažinau—rašinėju. Cenzūra kliudo. Noriu bendradarbiauti pogrindžio spaudoje. Kai ką paklausiau apie proletarinius rašytojus. Laišką V. Kapsukui, 2 eilėraščius "Balsui," korespondenciją apie Zarasų aukštesniosios komercijos mokyklos mokinių persekiojimą, apie savo motinos vargus, idėjau į voka. Užrašiau: "M. Laborui." ("Balse" buvo pažymėta, kad jis leidžia šį laikraštį.) Jau apie trejus metus susi-

rašinėju su Vidūnu. Šį laišką idėjau į kitą voka. Pasirašiau — Julius Dainonis. Ir paprašiau Vidūną, kad jis tą laišką įmestų Tilžės pašte. (Ten dar nebuvo fašizmo.) Tikėjau: Kapsukas gaus mano žodelį. Nežinau, ar "Balso" redakcija pasiuntė jam. Matyt, tie, kurie skaitė mano medžiagą, smarkiai mane barė už konspiracijos pažeidimą. Bet jie nežinojo: tai jaunuolio entuziasto, taigavusio slaptają spaudą, bet dar nespėjusio mano likimo susieti su pogrindžiu, —nekantrus, veržlus žingsnis. O galvojau taip: Zarasų "viešpačiai" laiško Vidūnui neatplėšė... Bet gal ir apsirikau. Bet, atrodo, Vidūnas mano prašymą įvykdė: M. Laborui laišką įmetė į paštą Tilžėje.

O draugė man tiesė tiltą į organizuotą veiklą. Po trijų mėnesių juo ir kur žingsniavau su tais, kurie pasiryžo Lietuvą perarti Markso traktoriai.

A. Liepsnonis
Kaunas, 1966 IX 4

IVAIRUMAI

BE GRAMATIKOS IR ŽODYNO

Pasaulyje išleista daugybė knygų, skirtų kalboms studijuoti. Tačiau žmonės yra labai nevienodi. Daugeli gąsdina gramatika, kiti nemėgsta ieškoti žodžių žodynose.

Prancūzų leidklos "Mentor" darbuotojai sukūrė kitoki mokymo metodą. Leidkla išleidžia 2-3 romanus, parašytus užsienio kalba, kuriu tekste aiškinami visi žodžiai ir kalbiniai sunkumai. Turinio suintriguoti žmonės būtinai perskaito knygą neįčiuomis iki galo ir neįčiuomis isimena dažniausiai sutinkamus žodžius bei posakius. "Romanini" metodu nesunkiai išimama apie 8.000 žodžių. Metodus jau ištirtas ir davė gerų rezultatų.

VĖL BABELIO BOKŠTAS

Bagdade planuojama pastatyti naują 360 metrų aukščio Babelio bokštą. Pagal padavimą kaip tik tokio aukščio buvęs biblinis bokštas, pastatytas ir sukuriantis prieš kelis tūkstančius metų ir laikytas vienu iš septynių pasaulio stebuklų. Naujasis bokštas tikriausiai taps jauku užsienio turistams. Daugybė bokšto aukštų įsikurs radijo ir televizijos įrenginiai. Du paskutiniai viršutiniai aukštai bus skirti besisukančiam restoranui ir kavinai po 250 vietų. Lankytojai galės matyti visas miesto apylinkes.

Bakterijos-kanibalai

Neseniai aptiktą bakteriją, kuri naikina daugelį kitų bakterijų, prisitvirtindama prie pastarųjų panašiai kaip dėlė, dabar intensyviau toliau tiria Jeruzalės Hadascho medicinos instituto mokslininkai. Vadovaujama mikrobiologinės chemijos profesoriaus Moše Šilo, Izraelio tyrinėtojų grupė sėkmingai tęsia darbus, pradėtus Berlyno Bakteriologijos institute.

VERKIŲ POLONEZAS

1780 m. į Karolio Radvilos dvarą Nesvyžiuje atvyko žinomas vokiečių kompozitorius bei teoretikas Johanas Dovydas Holandas. Radvilų operos teatre jis išvystė plačią muzikinę veiklą. 1784 m. rugsėjo 17 d. čia buvo pastatytas Vilniaus kašteliono Motiejaus Radvilos vėdevilis "Agotėlė arba Pono atvykimas." kuriam muzika parašė Holandas. "Agotėlė" dirigavo dvaro kapelmeistris italų kompozitorius Džokinas Albertinis. o tituline partiją atliko keturiolikmetė Magdalena Ležanskaitė, vėliau garsį dainininkę.

Ši operetė ilgainiui išgarsino kompozitorių. Ji dažnai buvo atliekama ne tik Nesvyžiuje, bet ir Varšuvoje, Lvoje, Poznanėje, Vilniuje.

J. D. Holandas 1802 m. atvyko į Vilnių. Tais metais universitete buvo įsteigta muzikologijos katedra. Holandas dvidešimt trejus metus (1802-1825) išbuvo jos vedėju, išugdė būrį muzikos specialistų, vadovavo studentų chorui ir orkestrui.

Vilniuje Holandas parašė "Akademinių traktatą apie tikrąją muzikos meną," kuriame išdėstė trumpą elementarinę muzikos teoriją ir harmonijos kursą. Vadovėlis buvo išleistas 1806 m. Vraclave. Vilniuje Holandas parašė nemažą ir simfoninės bei kamerinės muzikos kūrinių. Dalį jų išleido Juozapas Zavadskis. Labai išpopuliarėjo Holando "Karinis polonezas" fortepijonui. Rankraščiuose plačiai paplito jo dukters fortepijoninis polonezas. Jis buvo žinomas "Panelės Holandytės Verkių polonezo" vardu: mat, jaunoji pianistė dėstė muziką Verkių mergaičių internate.

1925 m. Holandas išvyko iš Lietuvos. Jo vietą užėmė kitas vokiečių kompozitorius ir pianistas — J. Renieris.

V. J.

Fašistinė Ispanija didelių kovų audrose

Koks liberalas pasidarė generalisimas Franko! Ispanams bus leidžiama išrinkti šimtą kortesų deputatų — šeštadalį parlamento. Lig šiol deputatai savo vietas paveldėdavo, užimdavo pagal pareigas arba gaudavo dovanų asmeniškai iš paties diktatoriaus.

Balsuoti galės tik šeimų galvos — „paikiojančiam jaunimui“ ši teisė neduodama. Be to, kandidatas turi pateikti penkių kortesų narių rekomendacijas apie jo ištikimybę režimui. Ne patikimi pro tokį filtrą nepraeis. O Ispanija turės šimtą išrinktų deputatų. Ispanija dar šiemet, tur būt, gaus ministrą pirmininką. Franko galės didžiulotis: štai kokia demokratija!

Franko girsis

Ispanams pripažinta tikėjimo laisvė, nes lig šiol į nekatalikus buvo žiūrima beveik kaip inkvizicijos laikais. Politiniams kalinams paskelbta amnestija, nors pusė jų liko kalėjimuose. Ispanams leista netgi ekonominiai streikai, jeigu jie „neturi politinių motyvų ir netrukdo valstybės veiklos.“

Pernai gruodžio mėnesį inscenizuotas referendumas pritarė eilei pakeitimų konstitucijoje, ir joje šalia daugybės viduramžiškų ir fašistinių formuluočių atsirado keletas „liberalių.“

Štai ir išmuštas iš rankų ginklas opozicijai. „Šiandien pas mus prasideda laisvė“, parašė žurnalas „ABC“, kai įstatymas panaikino cenzūrą.

Bet apsidžiaugta per anksti. Ne be reikalo Franko kalbėjo apie „laisvės, kurios atneša nelaimės.“

Pataisa baudžiamajame kodekse dabar leidžia paptupdyti šešeriems metams į kalėjimą kiekvieną žurnalistą, paskelbusį „pavojingą“ medžiagą arba kritikuojantį vyriausybę „be reikiamos pagarbos.“ Buvo konfliktų net su užsienio žurnalais, kurie neišlaikė „korektiškumo minimumo“ ir nepasitenkino teise gauti oficialią įvykių versiją iš valdžios.

Žaidimas baigėsi

Neilgai frankizmas žaidė demokratija. „Liberalizavimas“ sustabdytas, kiek atleistas veržlės vėl priveržiamos. „Ispaniškas batas“ vėl spaudžia visu kietumu. Konfiskuojami laikraščiai. Areštuojami darbininkų komitetų vadovai. Demonstracijų dalyviams gresia kariniai teismai. „Susikompromitavę“ studentai atiduodami į rekrūtus.

Frankizmas išsigaudo naujos streikų ir demonstracijų bangos. Ta banga nematyto užmojo ir kovingumo. Streikai, demonstracijos, kolektyviniai pareiškimai.

Beveik kiekvieną vyriausybės represiją sutinka pasipriešinimą, kuris neretai duoda rezultatus. Šukomis režimo sąlygomis šalyje susiformavo organizuotas masinis judėjimas.

Ir ne kažkokie „siūlai iš užsienio“ jį judina. Gilus siekimas laisvės pakėlė jį.

kovą visą gyvą Ispaniją. Ir, kaip sakoma Ispanijos kompartijos pareiškime, „masinis judėjimas negrįš į katakombas!“

Streiko jėga

Daug mėnesių truko streikas Madrido „Perkins“ įmonėse, kuris baigėsi pergale. Nuo lapkričio 30 dienos streikuoja Bilbao firmos „Echevari“ darbininkai. Solidarizuodamiesi su jais, vieną valandą nutraukė darbą 25 tūkstančiai Baskų krašto proletarų. Darbininkai neklauso frankistinių erzacprofesų direktorių. Netgi įmonininkai priversti derėtis ne su jomis, o su darbininkų komisijomis — stichiškai gimstančia nepriklausomų profesų sąjungų užuomazga.

Auga valstiečių nepasitenkinimas. „Pieno karą“ — savotišką streiką — buvo paskelbė Asturijos gyvulių augintojai. Žemę turėti nori tie, kas ją dirba. Radikalai agrarinę reformą pasidarė būtina.

Bendrieji tikslai

Maža beliko ir lojalių inteligentų. Fašistinės idėjos nežavėjo jaunosios ispanų kartos. Policija nespėjo naikinti studentų demonstracijų Barselonoje, Sevilijoje, Saragoosoje ir kituose miestuose.

Bendri tikslai vienija ir veiksmus. Gimsta darbo ir kultūros sąjunga.

Taip kompartija apibūdina darbininkų, studentų, inteligentijos — gyvulių ir dinamikiškesni visuomenės jėgų — bendrus išstojimus, kurie darosi lemiamas faktoriai kovojant prieš diktatorišką režimą. Keliamas visų antifrankistinių vienybės šūkis. Visai reali ir visų opozicinių jėgų veiksmų suderinimo idėja.

Ir katalikai kovoja

I opozicijos gretas, nepaisydami bažnytinės hierarchijos draudimų, atėjo daug eilinių katalikų ir žemesniųjų dvasininkų. Bunda, atsisako konformizmo ir kai kurie buržuazijos sluoksniai. Nuo frankizmo atšlyja dalis oligarchijos. Net valdžios viršūnėse pasireiškia skilimas, yra „kietos kurso“ priešininkai.

Ivykiai Ispanijoje rodo, kad šalyje pribrendo demokratinių pertvarkymų būtinybė. „Roma praaugo savo valdovus“, kaip rašė Shaw. Sensta ir silpsta fašistinio tipo diktatūra ir fašistinė falangistų partija.

kur, anot italų „Paze sera“, sulindo „istoriškai dešiniojo“ jėgos. Jos jaučia savo silpnumą ir izoliaciją, užtat ir bando kuo skaudžiau kandžiotis.

„Jie pilni baimės,“ — rašo „Mundo obrero“, IKP organas. Bijo darbininkų ir studentų kovos bangos, bijo opozicijos užmojo. Bijo net turizmo. Juk susilietimas su išore taip pat ardo uždara režimą. Ir visgi turizmas skatinamas — juk tie 16 milijonų užsieniečių, kurie pernai aplankė „turizmo Meką“ — Ispaniją, padeda užlopyti skylės šalies biudžetą. Kaip ir emigrantai, kurie išvažiuo iš koto darbo kitur ir dabar dalį uždarbio parsineša namo. „Ekonominis bumas“ sustojo pusiaukelėje, prasi-dėjo smukimas.

Kurlink?

Kur eina Ispanija? Liberalai laukia „biologinės perspektyvos“, bus geriau. Imperalistinės Vakarų valstybės, kurios, ypač JAV, mielai bendrauja su kolonijine Ispanija, kalbina ją netgi į NATO ir „bendrajai rinkai“, mano, kad Ispanijai jau netoli iki „Vakarų politinių laisvų.“

Ne, seno režimo rėmuose Ispanijos vystymasis neįmanomas. Kompartija kečia toki šūkį: šalin diktatūrą, laisvę visiems ispanams! Neišvijos iš valdžios Franko ir jo „ultrų“ — Alonso Vegas, Soliso ir Fragos — Ispanijai nepasuks demokratijos keliu.

Ispanijos komunistai, garbingai atlaikę kalmėjimus, kankinimus, ištremti pa-reiškė: „Mes norime eiti drauge su katalikais ir kitomis jėgomis, kurios kovoją prieš diktatūrą, siekia politinės ir socialinės demokratijos.“

Būsiosios Ispanijos demokratijos pagrindai kurias ne supuvusiose viršūnėse, o pačiose liaudies judėjimo gėrmėse, tos liaudies, kuri savo veiksmais Franko režimui pasakė ne.

VI. Motiejūnas

Skaiciavimo mašina padeda psichiatrams

Kai kuriose JAV ligoninėse taikomas d-ro Keneto Kolio būdas tirti pacientams skaiciavimo mašina IBM-7090. Mašina gali „kalbėtis“ net 200 pacientų iš karto. Tyrimui galima paruošti kelias programas. Taikant naująjį metodą, pašalinami nepatogumai, kurie dažnai atsiranda, kai gydytojas tiria pacientą be-tarpiškai.

PRIE MARIŲ KRANTO

(Specialiai „Laisvei“)

„Vilviškiai stovi prie marių. Visai prie pat marių stovi Vilviškiai. Ir, norint iš didžiųjų vandenų įsukti į Parvės upę, reikia plaukti taip arti pro namus, kad nors imk ir iškulk svogūnais — galima ir morkomis — jiems langus.“

Gražių, šviesių langų, be abejo, būtų gaila, nes Vilviškiai yra švarus ir turtingas kaimas. Jo gyventojai ne tik žuvauja mariose ir upėse, bet taip pat gauna nemažą naudą iš žemės darbo ir daržų, o vilviškių svogūnai yra plačiai žinomi.

H. Zudermanas
„Kelionė į Tilžę“

Ką ten Vilviškiai! Juokas! Visas pamarys dabar garsus ne vien morkomis ir svogūnais. Žvejai dorėmis skersai ir išilgai raižo marias ir krantan parveža gausius laimikius — gražuolių ungurių, žvilgančių starkingų ir žiobrių. O paukščių karalioj, Ventės Raga, dar daugiau padidėjo plunksnuočių šeima — tik jie niekur neišskrenda ir nesirošia išskristi. Ir veltui iš pakrantės nendrynių į didelę dieną naktį elektros šviesom trykštančias antides seilė varvina gardžios antienos pasiilgusios laputės. Kintų žuvininkystės ūkyje antys skaičiuojamos šimtais tūkstančių.

Zvilgtelėkime į Kintus. Ir jie stovi prie marių. Visai prie pat marių. Didžiųjų vandenų bangos plaukanti pakrantės smėlį, šnekaši su šlamaniu pušim ir vilioja prie savo krantų vasarą būrius vasarotojų, ištrošusių grožio, saulės ir vandens.

Kas buvojo Kintuose, sakysim, tik prieš kelerius metus, šiandien su vargu juos beatpažintų. Jų veidą nuolat keičia nauji pastatai, naujos statybos, ir jų akivaizdoje blanksta ir tartum susitraukia, pajutę savo menkystę, senieji, raudoni čerpių stogais trobesiai... Vien per pastaruosius kelerius metus čia pastatytą 11 daugiabučių mūrinių namų, iš pamatų rekonstruota keletas senųjų. Dabar statoma didelė katilinė, ir Kintų namai turės savo centralinį šildymą, kanalizaciją. Kintai — švari ir tvarkinga gyvenvietė. Negaliu sakyti kaimas, nes tai greičiau pavyzdingas miestelis, besivėjęs už save daug didesnius. Ir iš Kaintų, į pamarių atsikėlusį gydytoja čia nesijaučia nuosašiam užkampy.

Prie Kražantės

Tykiai tykiai lėta plauki
Tu iš amžių pro mano Kražius.
Lyg naminė — tokia jauki —
Kur tu, upe, lėta plauki?

Nebėra vakarykščių krantų,
Skydai baigia rūdyti — giliai,
Ąžuolai virš pilų pamatų...
Tarp kitų, tarp kitų tu krantų.

Vis pirmyn, tik pirmyn, pirmyn
Tu plauki — nesustoji — plauki,
Pro naujuosius krantus — ateitin,
Ir pro užtvaras — tik pirmyn...

I tave šviesią naktį žiūriu
Ir jaučiuos visada su tavim.
Tarp dangaus ir gėmės žiburių,
I tave visą naktį žiūriu...

Elena Skaudvilaitė

tais metais tikisi pamatyti augančią vidurinę mokyklą...

Kintai — tai tikrai dalytė to didelio gyvenimo, kurį gyvena tarybinis pamarys, visas Šilutės rajonas.

RUSNĖ PRIIMA SVEČIUS

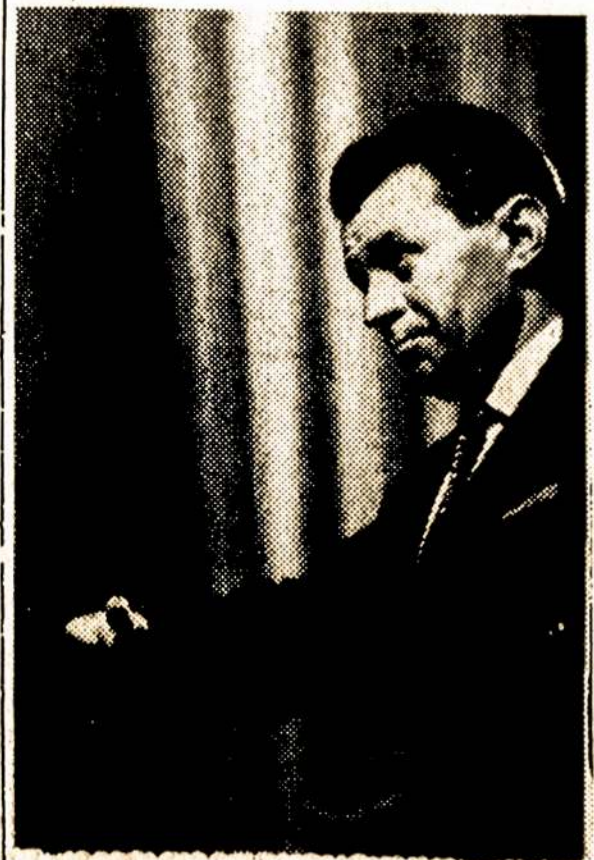
Rusnę mėgsta. Į Rusnę važiuoja svečiai. Pasilinksminėti, pasigrožėti gamta? Ne! Vaziuoja rimtų darbų pasižiūrėti, pasimokyti. Žinoma, kas be to, dažną vilioja ir šis nuostabus Lietuvos kampelis — Nemuno deitos upių upeliai, salų salėlės, vandenų skanėstas — unguriai. Rusnė mielai ir svečiai priima svečius, ir tuos, kurie atvyksta jos grožybių pasižiūrėti, ir tuos, kurie nori su salos žmonėmis susipažinti, iš jų atkaklumo ir darbštumo pasimokyti, visus, kurie tik į salą su gerais norais atvyksta.

Kas ta Rusnė? „...Dieną ir naktį matau namus, mūsų Rusnę, Skirvytę... Kur dirbom, bėgiojom, linksminomės. Kokie jūs laimingi,“ — rašo draugams mergina iš Vakarų Vokietijos, „ekonominio stebuklo“ iš gimtosios pastogės naiviai vilionių išviliota mergina.

Kas ta Rusnė? Tik jau ne ponijos pasilinksminimų vieta, kaip rašė „Kelionėje į Tilžę“ H. Zudermanas. Tai vis mūsų darbštuolių sala. Jai, kaip ir anksčiau, savo potvyniais graso senelis Nemunas. Tik sala daug ramiau pergyvena šiuos audringus pavasario antplūdžius, aukštesniais ir tvirtesniais pylimais atsivėrusi nuo jų. 1966 metais svečių Rusnėje pabuvojo, tur būt, iš visų broliškių tarybinių respublikų — Šilutės rajone vyko visasąjunginė ekonominė konferencija žolės miltų gamybos klausimais.

Taip, Rusnės salos žmonės buvo pirmieji, kurie ėmėsi iki tol neišmėginto darbo — iš Nemuno potvynių patręštų lankų vešlios žolės gaminti žolės miltus. Pirmą, tai buvo prieš trejus metus, dirbo 2 nedideli agregatai. Dabar jų šeši. Rusniškiai šiemet nupiovė keturias lankų žoles, ir šalies kombinuotų pašarų gamykloms pardavė tūkstančius tonų aukštos kokybės žolės miltų.

Sakoma, žodis pamoko, o pavyzdys užkrečia. Po rusniškių šio darbo ėmėsi daugelis Šilutės rajono ūkių, kurių lankas pavasariinių potvynių metu užlieja. Neslėpimas, o vandeniu nusejus, mineralinėmis trąšomis — žemės ūkio aviacijos lėktuvai.

Lietuvos nusipelnęs garsus vyrų choro „Varpas“ dirigentas A. Krogeras. (Nuotrauka A. Sutkaus).

Dabar rajone jau dirba 73 žolės miltų agregatai. Lietuva Tarybų Sąjungai pernai davė 44,8 tūkstančių tonų vitamininių žolės miltų. Iš to skaičiaus šilutiskų dalis didžiausia.

14 agregatų dirba Kintų žuvininkystės ūkyje. Gerai šios lankų pramonės meistrais užsirekomendavo Nemuno valstybinio žirgyno, Stoniškių, Vilkyskių, Rambyno, Juknaičių tarybinių ūkių darbininkai. Jie išmoko ne tik gerai gaminti žolės miltus, bet tobulinti technologiją, pavyzdžiui, Juknaičių tarybinio ūkio žolės miltų augintojai išmoko greitai atšaldyti sumaltą žolę. Geriausiųjų žolės gamintojų darbas taip pat įvertintas vyriausybiniams apdovanojimais, o visam Šilutės rajonui paskirtas TSRS liaudies ūkio laimėjimų parodos bronzos medalis, daugeliui parodos dalyvių — taip pat medaliai.

Su eilinė pašto siunta Šilutės viduryje į Šilutę atkeliaavo Varšuvoje išleistas žurnalas „Kraja Rad“ (Tarybų šalis). Paantraštė skelbė, kad numeris skirtas Tarybų Lietuvai. Mūsų skaitytojas iš karto pastebėjo pažįstamus vaizdus — marių švėturį ir gandrą ant nendrių stogo, naujus namelius, dengtus čerpėmis, traktorių KIK, piaunantį žolę, iš kitos nuotraukos žvelgė moteris, rankose laikanti lydeką... Tai vis mūsų Rusnė. Pasakojime „Salos gyventojai“ žurnalistas Aleksandras Huberis sužavėtas rašė: „Rusnėje kaip metalurgijos gamkloje. Nejučiomis iškyla toks palyginimas“...

Pridursime, ne tik tai Rusnėje yra tokia lankų pramonė. Ji dabar yra visame pamaryje, panemunėje. Ir todėl čia taip dažnai plaukia svečiai.

Valius Mickevičius
Šilutės raj. laikraščio
„Komunistinis darbas“
ats. sekretorius
(Bus daugiau)

“PEACE BRIDGE”

The bridge connecting the United States Pavilion with the Soviet Union Pavilion at Expo-67 in Montreal is called the PEACE BRIDGE. Doesn't it sound wonderful — Peace Bridge! And isn't this a wonderful thought that those two most powerful countries in the world — United States and Soviet Union — would be connected with a Peace Bridge in the future? That is — in place of the cold war, hatred, ignorance, fear, there would be understanding, mutual desire to make the world a happier place for everybody to live in. That is how it should be, and must be, otherwise there wouldn't be any future for us or anybody else.

All progressive forces in the world are uniting against ignorance, hatred, wars. The dark ages have passed, and may we never fall back into anything like that again. The present day is full of life, progress, promise... Present times demand more from us. Today we should be better human beings than we were yesterday. Only in this way can we fulfill our hopes and desires for a happier future. **Ilse**

Svečias iš Vilniaus

SVEČIAS IŠ VILNIAUS

Praėjusį antradienį visiškai pripuolamai pasitaikė sutikti labai malonų svečių net iš Lietuvos sostinės Vilniaus. Pasirodo, kad šiuo tarpu mūsų šalyje lankosi **Antanas Juška**, iš profesijos astronomas, bet dabar jau pensininkas. Jis čia lankosi pas savo gimines bei pažįstamus. Svečias sakė, kad jis jau buvo Washingtone ir pusėtinai gerai susipažino su mūsų krašto sostine ir matėsi su Vytautu Zenkevičiumi. Mūsų New York'e praleisias tik tai porą dienų, būtinai norėsiams susitikti su Jungtinių Tautų bibliotekos direktoriumi taip pat vilniečiu Levu Vladimirovu.

Iš New York'o, sako, patrauksias į Bostoną, paskui į Chicago, į Detroitą, o iš ten jau į Montreale parodą ir pagaliau atgal į Vilnių. Iš Vilniaus išvykęs dar vasario mėnesį ir jo jau esąs labai išsilgęs.

Paprasčiau svečių suteikti truputį duomenų apie save. Nors, kaip sakytą, mokslininkas A. Juška jau pensininkas, bet tai toli gražu dar nereikia, kad jis jau nebesirūpina visuomeniniais reikalais. Jis darbuojas Žinijos Draugijoje, dažnai išvažiuodamas su paskaitomis įvairiomis mokslinėmis temomis. Be to, jis turi labai įdomų taip vadinamą "hobby", būtent, užsiiminėja sodininkyste. Jis yra vilniečių Sodininkystės Draugijos pirmininkas. Apie tai jis pasakoja su matomu pasididžiavimu. Draugija turinti apie 12,000 narių. Jie rūpinasi, kad sodininkystė vystytųsi ir klestėtų visoje Vilniaus apylinkėje. Jau esą daugiau kaip 1,000 hektarų apsodinta įvairiausiais vaismedžiais. Sodai gi ne tik apy-

linkė labai pagražina bet ir daug naudos gyventojams duoda.

Svečias taipgi labai teisingai didžiuojasi savo didžiule šeima. Jis turi žmoną, du sūnus ir tris dukteris ir jau visą "būrį" anūkų. Vaikai visi baigę aukštąjį mokslą ir visi darbuojasi sostinėje Vilniuje.

Kaip jam patinka mūsų Amerika?

Daug jis matė tokių dalykų, kurie labai patinka, bet, pav., mūsų miestais nesąs susižavėjęs. Nežavėjanti jo mūsų architektūra ir miestų išsidėstymas. Daug kas galėtų būti geriau ir gražiau. Bet, žinoma, susidaryti kiek gilesnį supratimą apie šią šalį tik iš apsilankymo vienoje kitoje vietoje neįmanoma.

Mokslininkas Antanas Juška pirmą kartą lankosi mūsų Amerikoje, ir aišku, kad čia jam viskas įdomu. Neabejoju, jog svečias paršies į Vilnių geroką glėbį įdomių išpučių iš viešagėjų pas Dėdę Samą. Dar galima pridurti, kad svečias ir fiziškai dar labai gražiai ir tvirtai atrodo.

Linkime A. Juškai laimingai užbaigti viešnagę, sugrįžti į Vilnių ir kada nors mus vėl aplankyti.

Gaila, kad iš anksto apie svečio atsilankymą nieko nebuvo pranešta, o juk ir daugiau mūsų niujorkiečių būtų mylėję su juo susitikti ir jam paspausti dešinę.

Salietis

Mirė žymi aktorė

New York. — Judith Evelyn, įžymi aktorė, mirė sulaukusi 54 metų amžiaus. Ji sirgo vėžio liga. Evelyn pasižymėjo vaidindama Čechovo veikale "Žuvėdroje." Vaidino po-
nią Archadiną.

Pittsburgh, Pa.

Balandžio 23 d. įvyko LLD 87 kp. susirinkimas. Susirinkimo nedaugiausia narių, nors susirinkimas buvo gerai pagarsintas. Buvo išklausyti komitetų raportai, iš kurių pasirodė, kad kuopa finansiskai stovi gerai, bet veikimas silpnas.

Buvo perskaityta ir priimta keletas laiškų su atsisakymais. Nutarta pasveikinti "Vilnės" bendrovės suvažiavimą ir paaukoti 10 dolerių iš kuopos lėšų, ir vietoje nariai asmeniškai prisidėjo, tai bendrai sudėta \$42.

I 87 kuopą įsirašė viena nauja narė—Sophy Karso-kienė.

Lietuvių Kapinių draugijos metinis susirinkimas įvyko balandžio 30 d. Į susirinkimą buvo prisijusi delegatai Lietuvių Mokslo Draugijos, Lietuvių Pašalpos Draugijos, LDS 142 kp., LDS 160 kp., Lietuvių Piliečių Klubu, Lietuvių Moterų Apšvietos Draugijos. Su sprendžiamu balsu dalyvavo 32 ir keli svečiai.

Buvo prisiūta keletas laiškų su pasveikinimu ir aukomis.

Visas kapinių komitetas išdavė gerus raportus iš veikimo ir finansų. Raportai parodė, kad kapinės yra gerai tvarkomos ir pinigų turi apie \$15,000. Kapinių žemės plotas yra virš 10 amerikoniškų akry, randa-si gražioje vietoje. Kapinėse pastatyti geri namai kapinių darbininkui—prižiūre-tojui gyventi. Yra palaidota virš 600 žmonių, iš to skaičiaus yra plaidota apie 500 lietuvių.

Septyni kapinių direktoriai renkami metiniame susirinkime. Direktoriai išsirenka iš savo tarpo pirminką, sekretorių ir t. t. Dabartinį direktorių didžiulė ma yra iš jaunosios kartos ir moterų. Kelios lietuvių draugijos yra nusipirkusios po kelis lotus.

Po susirinkimo, 6 val. L. K. Moterų Draugija (Auxiliary) surengė vakarienę. Vakariene buvo su geru maistu. Stalai buvo gražiai papuošti gėlėmis. Virš šimto asmenų dalyvavo vakarieneje. Bu-pakviesti draugijų atstovai ir pavieniai pakalbėti. Kalbos buvo geros ir įdomios. Susirinkimą ir vakarą vedė J. K. Mažukna. Daug garbės priklauso L. K. Komitetui ir L. K. Moterų Draugijai už gerą tvarką, už gerus parengimus L. K. naudai.

V.

PAIESKOJIMAI

Norisi susisiekti savo seserį, sūnūnus ir dukterėla, gyvenančius Jungtinės Valstijos. Mano sesuo Jurgasė Jakštaitė—Ostrauskienė, d. Jono gimus ir gyvenusi Antašavos parapijoje, Astarų kaime, išvyko į Ameriką ir gyveno Boston, Mass. Kita sesuo Paulina Grigaliūnienė, girdėjau, jau mirusi, bet yra dukterėla Elena Grigaliūnaitė, po vyrų pavardės nežinau, kur ji gyvena—irgi nežinau. Yr du sūnėnai Albertas ir Juozas Grigaliūnai, bet kur jie gyvena, ar dar gyvi—nežinau. Labai norėčiau sužinoti apie mano gimines. Prašau rašyti: Pranė Tamoliūnienė (Jono), Kupiškio rajonas, Salamiesčio paštas, Bertasiškių kaimas.

Raudonojo Kryžiaus įstaiga (Philadelphia skyr.) ieško: Banlavickos Povylo. Tėvai Pranas ir Stasė, kilę iš Kėdainių rajono, Krakū kaimo. Automatinę spintą darytojas. Paskutinė gyvenvietė buvo Philadelphiaje. Ieško jo motina Stasė Banlavickaitė-Puškienė, dukterėla Vincas. Žinančius apie Povylo prašome pranešti sekamu adresu: Red Cross, Miss Helen Tyson, Foreign Location Inquiry Service, 235 So. 17th St., Philadelphia, Pa. (37-38)

Chester, Pa.

V. Pašalpinio klubo per-eitame susirinkime pirminkas L. Arlauskas, susirinkimo pradžioje, perskai-tė mirusiųjų narių vardus ir atsisakymu jie buvo pa-gerbti.

Mirė Wm. Rezman, Jonas Muliaučius ir Ignas Varna. Lai jie įlsisi šios šalies žemėlėje.

— -- --

Pavasaris jau pas mus, bet žiemos šalčiai nepasiduoda maloniam pavasario orui. Todėl būna gana žiauraus oro, kuris padaro nemažai žalos. Nepaisant visko, ateina ir malonus pavasario oras birželio mėn.

Vienas mano geras drau-gas telefonu šaukia, gavęs pranešimą, kad Baltimorės draugai rengia šaunų pik-niką ir kviečia visus pla-gelgais apylinkės mūsų tautie-čius pas juos atsilankyti.

Piknikas įvyks birželio 11 d. Iš Philadelphiajos į pik-niką veš busas, kurį nu-samdė Pranaitis ir A. Zel-ner. Tai bus modernus bu-sas, su visais keleiviams patarnavimais.

Jie prašo visų įsigyti iš-anksto biuletus, kad vieta bus būty užtikrinta. O laiką kelionėje ir piknike gražiai praleisime ir pasi-gerėsime šiltu pavasario oru.

A. Lipčius

Harrison, N. J.

PADEKA

Po penkių savačių išbu-vimo ligoninė, mirė Mary Pakštienė širdies liga ge-gužės 2 dieną. Palaidota gegužės 6 d. Rosedale kapi-nėse. Linden, N. J., tose pa-čiose kapinėse, kur jos vy-ras Justinas palaidotas jau prieš 27 metus.

Buvo laisva draugė ir lai-svai palaidota; sūnus jos reikalavimą išpildė taip, kaip ji norėjo.

Buvo "Laisvės" skaityto-ja man žinant apie 50 me-tų. Prigulėjo prie LLD per eilę metų. Buvo savininkė Labor Lyceum namo. Rėmė pažangias organizacijas ir "Laisvę" pagal savo išgalę. Niekuomet neatsisakė su-akom.

Leonora

HARRISON, N. J.

Mirus

Mary Pakštienė

A. ir F. Bunkai
G. ir C. Kairiai
Felicia Shimkus
Mary Witkus
P. Maršonas
B. ir N. Bajorai
L. ir O. Slančiauskai
F. ir N. Josmantai
A. ir B. Ostapuk

A. Arlaus
P. ir J. Ramoškai
A. ir B. Kušliai
D. Žukienė
Geras draugas
Paul Caspar
F. ir A. Lipsevičiai
F. ir D. Witkus

SANTA CRUZ, CALIF.

Mirė

John Baker-Bekeraitis

Mes Lietuvių Literatūros Draugijos nariai liūdime, sužinoję, kad netekome kuopos nario, kuris išsiskyrė iš gyvyčių tarpo vasario 5 d., 1967. Reiškiame užuojautą giminiams ir artimiesiems.

LLD 153 kuopos
Valdyba ir nariai.
San Francisco, Calif.

Hartford, Conn.

Laisvės choro jubiliejinis parengimas jau beveik čia pat ir darbas eina gerai pirmyn. Gavome žinią, kad tikrai pribus iš Worcester, Mass., visų mylimos dainininkės-duetistės Irena Janulis ir Helen Smith. Jos puikiai dainuoja ir todėl vi-sų mylimos.

Vietiniai dainininkai irgi rūpestingai ruošiasi. Elenutė Brazauskienė prisirengia prie solo dainavimo, o cho-ras po vadovystę Wilma Hollis taipgi nepasilikis nuo kitų. Choriečiai mokosi nau-jų dainelių, tinkamų šiam laikui.

Gaspadinės rūpinasi, kad kuop geriausiai priimtų sve-čius.

Taigi laukiame visų atva-žiuojant ir prašome padė-ti mums minėti 40 metų choro gimtadienį gegužės 21 d., pirmą valandą die-ną, 157 Hungerford St.

Onutė Silks turėjo opera-ciją ant akies. Dabar ran-dasi namie po daktaro prie-žiūra ir dar vis kenčia skausmus.

Linkiu draugei greit pa-sveikti.

V. K.

Kunigas už religines reformas

Krikščionių bažnyčios kunigas Wm. J. Jarman sako, kad religinės refor-mos yra reikalingos, kaip geriau prisitaikyti prie publikos. Kitaip, religija nukentės.

PRANEŠIMAI

WORCESTER, MASS.

Idomūs paskutiniai žiemos sezonu pietūs. Antras sek-madienis gegužės mėnesio yra skiriamas motinų pa-gerbimui dieną, kada pane-lė Jarvis kovą laimėjo pa-skyrimui vienos dienos me-tuose motinų pagerbimui. Jos pageidavimas buvo, kad kilnus žodis pagerbi-mas būtų vertas to pa-vadinimo. Pagerbti mo-tiną už jos darbą, auko-jimąsi, rūpestį, pastangas siekimo taikaus, giedro per-teklingo gyvenimo savo vai-kams ir abelai visai žmo-nijai. Lietuvos Sūnų-Duk-terų Draugijos vyrai ren-giamus pietus gegužės 14 d. skiria motinų ir apskritų metų pietų rengimo gaspa-dinių pagerbimui.

Prašome visus atsilankyti ant šių pietų 1-mą valandą dieną į 29 Endicott St. Pa-pietausime ir išreikšime pa-garbą gražiam tikslui.

Rengėjai (36-37)

BROCKTON, MASS.

Montello Moterų Apšvie-tos Klubas rengia savo me-tinę gegužinę išvyką (May Walk) sekmadienį, gegužės 28 d., K. Ustupo sode, 27 Cleveland Ave. Kviečiame visus dalyvauti. K. Čerėš-kienė. (36-37)

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks šeštadienio popietį, ge-gužės (May) 13 d., toj pačioj vietoj. Visi nariai kviečiami į susirinkimą, kurie tik išga-lit atvykti. O reikalų mūsų veiklai susikaupė visa krūva. Gal kurie turite įrašyti į kuopą naujų narių.

Valdyba.

HELP WANTED MALE

AUTOMOTIVE TRUCK MECHANICS

Gas and Diesel Truck Rental Co. Excellent working conditions. Pension, Hospitalization, Life Insurance and salary. Call Mr. Noel or Mr. Lightcap. MI 9-5210. (33-40)

TRAINEE or Experienced work-ers. For lasting, cutting, stitching and vamping rooms. 5 day week, paid holidays and insurance. Good pay, steady work. Apply in per-son. GEORGE H. ROSEN SHOE CO., 129 Franklin St., Cambridge, Mass. (37-41)

WELDERS: Heli-Arc. Experi-ence necessary. Good rate and ex-cellent fringes. Call collect. Per-sonnel Dept. ROLLE MFG. CO., Landsdale, Pa. 855-1171. An equal opportunity employer. (37-44)

PURCHASING Dept. Trainee. Excel. oppty. AAA nationally rated Co. Salary open. Chance for ad-vancement. HS. grad. Apply in person, Mr. H. Burns, EDWARD DON & CO., 2035 Richmond St., Philadelphia. (37-38)

CHEMIST TECHNICIAN. Well known local paint manufacturer has an opening for a man attending evening College. Experience in paint formulation desirable but not necessary. Work in modern air-conditioned laboratory, excellent Com-pany benefits including a liberal tuition refund program. Applica-ant should be over 18 and draft free. Call Mr. Pasersky at SA 7-5100 to arrange for personal in-terview. (37-38)

Help Wanted Female

HAIRDRESSER—European trained. Expt. No American License nec. WTD for leading Wig Salon. Top Salary & benefits. No English nec-essary. Call RA 5-4665 after 9 AM. (31-37)

BOOKKEEPING Machine Operator. Accts Rec. lge office. Good work-ing conds. Public transportation to the door. 5-day week. Company paid fringe benefits. Good salary. Contact Personnel Department of Louis Burk Co., 3rd & Girard Ave., Philadelphia. PO 3-7111 (35-39)

WOMAN

to separate and spread goods, in knitting mill. Year round work. Must speak English. CAPITOL KNITTING MILLS Westmoreland & Collins Phila., Pa. (37-42)

MALE & FEMALE

2 POT WASHERS

Day & Night Shift

3 DISH WASHERS

Day & Night Shift

1 PANTRY GIRL

Experienced only

Night Shift

Apply

SHERATON PENN PIKE

MOTOR LODGE

Ft. Washington, P.

(35-48)

ATTENTION! Excellent Op-portunity. Pharmacist wanted. Immed. employment in small town with low cost of living. \$10,000 yearly plus fringe benefits. 43 hr. wk. with Sundays off. No mana-gerial duties. All replies confi-dential. For further detail phone 814-635-2920 after 9 P. M. (37-46)

REAL ESTATE

FOR SALE 525 acres of land located in Springfield, Vermont. 1 1/4 mile frontage on US Route 91 and US Route 5. A three hour drive to New York. Skitchawag Mountain located on property. Abundant spring water supply; abounds with wild life. The last large acreage available in this area. Only \$95.00 per acre. TURNQUIST LUMBER COMPANY, Route 101, Foster, Rhode Island. 02825. Area Code 401-467-2383. (37-41)

50 Queens kooperatyvių apartamentinių namų patar-nautojai atšaukė streiką. Gavo algas pakelti ir darbo sąlygas pagerinti.

Mirus

Sofijai Rakauskienei

(Miami, Fla.)

Reiškiame nuoširdžią užuojautą jos broliui Pranui Bukniui, "Laisvės" administratoriui ir jo žmonai Nastei.

Povilas ir Nelė Ventai
Volteris ir Bronė Keršuliai
—newyorkiečiai

MIAMI, FLA.

Mirus

George Mikitui

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Helen, broliui, giminėms ir artimiesiems.

J. ir E. Sliškai
S. Zavish
M. Cvirka
V. ir M. Bovinas
S. ir J. Yurewitz
D. Baltrėnas
Mr. ir Mrs. Johns
S. ir A. Saloway
M. Wanak
A. Ragis
C. J. Melnis
S. K. Simons
Mr. ir Mrs. Kraus
L. Šmagorius
M. Dvareckienė

Mr. ir Mrs. Clee
J. ir S. Thomson
S. ir N. Urban
Ignas Urbonas
A. Bečienė
Z. ir B. Zavis
K. Daulensky
M. Vitartienė
V. Mikaliūnas
R. Chulada
A. Paukštys
S. ir A. Mason
V. ir J. Stankai
W. ir A. Lack
A. Valatka

Puikus Aido Choro koncertas

Gegužės 7 d., Brooklyne, Aido choras atliko savo pirmąjį koncertą šiais metais. Bet pataikė išsirinkti tokią jau "dievo numylėtą" dieną, kad, rodos, joks gyvūnas nenorėtų įstoti į savo urvo tokiam ore—lijo, it iš kibiro pylė. Vienok Aido choras savo geru vardu sustraukė nuostabiai gerą kiekį gražios publikos iš paties Brooklyno ir artimesnės apylinkės. Taip, žmonių buvo gana daug.

Programa buvo nuostabiai graži, patenkinti kiekvieno jausmus. Ją sudarė du dideli, galingi chorai—Brooklyno lietuvių Aido choras ir New Yorko progresyvių ukrainiečių choras. Tiesa, dalį programos atliko atskira ukrainų šokėjų grupė, vienok tai buvo tik gražus krislelis programoje, palyginant su choralais, kiek jie davė koncertinės veiklos.

Pasirodo, kad pirmiau ateivių buvusieji tik chorai dabar tapo meniniais kolektyvais, kurie gali sudaryti, reikalui esant, iš savęs atskirus punktus, kurie gali atlikti atskiras koncerto dalis. Savaimė įdomus dalykas.

Pavyzdžiui, Aido choras—tik vienutė, tik choras. Bet, jei reikalas verčia, jis pasidalina į atskiras grupes ir net į solistus ir atlikinėja atskiras koncerto dalis. Iš jo išdygsta vyrų choras, moterų choras, moterų kvartetas, solistai, solistės, net ir instrumentų artistai. Šiandien kaip tik viskas tas ir pasirodė.

Visas Aido choras atidarė koncertą. Pradėjo su ištraukomis iš operetės "Griutis" su dainomis "Darželyje bijūnėlis" ir "Dieną snausti neduoda musės." Čia Nelė Ventienė išstojo soliste ir dainavo jausmingai, gražiai.

Paskui sekė "Saulė leidžias." Čia solo išstojo Alex Velička. Ne pirmą kartą aš girdžiu Alexandrą dainuojant šią dainą solo. Puikiai jam sekasi ją dainuoti. Rodos, kad ši daina būtų specialiai taikyta jo balsui.

Kiti solistai buvo Victor Becker ir Augustinas Iešmantas. Dainuojant dainą "Padariau alutį," Aug. Iešmantas gražiausiai sekėsi—"alutis raudonas iš tolo, geltonas iš arti." Čia muzika tikrai liejosi iš vieno su jo balsu.

Nelė Ventienė gražiai ir jausmingai sudainavo "Aš džiaugiuos."

Jei nebūtų kvarteto, susidedančio iš N. Ventienės, Nastės Buknienės, Onos Cepulienės ir K. Rušinskienės, tai koncerte dainų repertuaras nebūtų pilnas. Jos, kaip tos pavasario giesmininkės paukštytės, padainavo gražiai ir jausmingai. Tiesa, man patiko geriausiai, kai jos dainavo "Ir kam gi liūdėti."

Augustinas Iešmantas su dainavo "Nemuno žiburiai" ekstra giliu balsu, išėjo skoningai.

Victor Becker davė mums biskį ir surpizo. Jis išstotė ant plieninių kojūkių šviesaus metalo skeveldrukę, kuri vadinasi, jis man sakė, elektrifikuota plieninė gitarra, ir paskambino bent kelis gabalėlius, akompanuo-

jant George Vedeguiui. Dainavo vieną rusišką dainą ir vieną anglišką. Lietuviskai jiedu dainavo "Plaukė laivelis." Gražiai jiems išėjo. Aidas užbaigė savo programos dalį trimis dainomis, kur Nelė Ventienė išstojo solo. Čia man patiko "Jaunimo daina," o ypatingai "Plauk, laivelis," iš "Tales of Hoffman."

Aidas atrodė ši vakarą skaitlingas ir išpuodingas—tuose teatrališkuose kostiumuose.

Mildred Stensler vadovavo Aidą visais savo gabumais, o jai pianu akompanavo Ann Salyk.

Atėjo eilė ukrainų chorui. Choras didelis. Visų balsai aukšto laipsnio—skambūs, kain stvgos. bent keli geri solistai. Choro vedėjas Frank Ilchuk gabus, gerai pažistas muzika—"second to none"—ir turintis geras gabumus kalbėti ir publika. Jis gal jau kelintos generacijos amerikietis, puiki jo kalbos dikcija.

Ukrainų choras dainavo labai daug dainų: apie meilę, apie uges—Dniepra ir kitas, apie Karpatų kalnus ir ten pavasario medžių žydėjimo grožį.

Apie vieną dainą ypatingai Ilchuk daugiausiai paaiškino, ir gerai, kad jis tą padarė. Tas mums parodė, kaim kiti žmonės—ypatingai kiti tautų motinos—rūpinasi apie savo užaugusių sūnus, išleisdamos juos į svietą "sau laimės ieškoti" tik todėl, kad cariniais laikais nebuvo Ukrainoje užtikrinto gyvenimo taip, kaip ir mūsų Lietuvoje buržuaziniais laikais. Gal tik tiek teatraldama, iteikia savo anūkui savo austa, savo rankomis siūleliais išdabinta rankšluostėli, kad ja prisimintų—ir savo gimtinę. Tai širdi paliečianti pasakaitė.

Mūsų Aidas iš tikrųjų žinojo, ka darė, pakviesdamas šį chora mus pavaišinti aukštu dainų menu.

Ann Salvk akompanavo ir ukrainiečių chorui. Arti koncerto pabaigos pasirodė grupė ukrainiečių šokėjų, kurie ne šoko, o lyg elektros srovės žaibais ore lakstė. Jei jie tik lakstytų, taip žaibiškai šokinėtų, tai gal bile jaunuoliai galėtų juos imituoti, ir tiek. Bet jie menininkai—staciai "kalba" šoku, pasaka pasakoja nūdavimu. Tai aukšto išsilavinimo menininkai.

Pirmininkavo Jonas Lazauskas.

A. Gilman

NORINTIEMS VYKTI Į LIETUVĄ

Union Tours agentūra praneša, kad dar yra vietos keliems turistams pirmoje grupėje, kuri vyks į Tarybų Lietuvą birželio 7 d. Kaip jau buvo pranešta, liepos 12 d. grupė pilna. Taipgi yra vietos rugpjūčio 2 d. grupėje.

Kurie manote šiais metais važiuoti į Lietuvą, patarti na greit užsisakyti vietą. Rašykite: Mr. Robert Ellyn, Union Tours Agency, 1 East 36th St., New York, N. Y.

I. M.—nė

Sugrįžo iš Floridos 'Pranas Buknys

Praėjusį sekmadienį grįžo iš Miamio, Floridos, Pranas Buknys. Gegužės 6 d. jis buvo savo sesers Sofijos Rakauskienės laidotuvese.

Sofija Rakauskienė su savo vyru Charles ir dukra Helen gyveno apie penkių mylių atstumu nuo Miamio miesto. Su lietuviais jie pažinčių neturėjo ir neturi, atitrukę nuo lietuviško judėjimo, tad, žinoma, ir laidotuvese lietuvių nedalyvavo.

Pr. Buknys sekmadienį apsilankė Lietuvių Socialiniame Klube Miamyje. Sakė, klubas įruoštas gražiai; salė erdvi, už "Laisvės" salę kur kas didesnė.

Sekmadienį ten buvo pietūs. Susitiko jis ten daug pažįstamų, mūsų veikėjų, gerų bičiulių. Visi per Prana siuntė draugiškus sveikinimus laisviečiams.

Ns.

Oisteriai Ir Perlai

Perlus gamina oisteriai (austres). Vienus gamina natūraliai, kada pro atvira oisterio lukšto į vidų išgauna žvirelis arba mažytis akmenėlis. Jis drasko oisterį. Oisteris leidžia tam tikrus syvus, kuriais tą akmenėlį apdengia ir taip pagamina perlą.

Dabar, ypatingai Japonijoje, yra "kultivizuotas" perlu gaminimas. Šimtus tūkstančių oisterių iškelia į viršų, pradaro, ideda akmenėli ir vėl nuleidžia į jūras. Tokie oisteriai yra tam tikrose sietuose, kad nepabėgtų. Už tam tikro laiko juos iškelia, atidaro, ir iš jų išima perlus.

Militaristai pagerbė kardinolą Spellmaną

U. S. Military Academy, West Pointe, kardinolas Spellmanas buvo iškilmingai priimtas ir pagerbtas už jo pasitarnavimą militaristams Vietnamo kare. Už tai jis gavo "atsižymėjusio piliečio" medalį.

Grįžęs namo, kardinolas pasigyrė, kad jis remia visomis savo pastangomis kareivius Vietname, kurie ten "kariauja už laisvę ir mrieš ateitinį komunizmą." Tikrenvėje, jie kariauja prieš Vietnamo liaudį.

Sunku spaudai verstis

Šiomis dienomis subankrutavęs užsidarė dienraštis "World Journal Tribune." Taigi, Manhattane beliko tik trys angli kalba spausdinami dienraščiai—"N. Y. Times," "News" ir "Post."

O kadaise New Yorke išeidinėjo net 18 dienraščių. Tai parodo, kaip pasunkėjo spaudai sąlygos, kad tokie komerciniai didlaniai, turėdami tiek daug riebių amokamų skelbimų, negali išsilaikyti.

Pažangiajai spaudai, suprantama, dar sunkiau verstis, kuomet ji tokių riebių skelbimų negauna. Galime sumasti, kaim sunku laikraščiai "Workeriui" verstis, kuomet ji galinė prieši visokiais būdais boikotuoja.

Pažangiajai lietuvių spaudai taigi nelengva. Bet ji pasilaiko todėl, kad turi tūkstančius rėmėjų, kurie sukelia fondus nedatekliui išlyginti. Tokiu būdu "Laisvė" ir "Vilnis" gali išsilaikyti.

Gausiai parėmė "Vilnį"

Vilniečiai dėkoja niujorkiečiams už gražius sveikinimus jų suvažiavimo proga ir aukas. Vien iš Niujorko pasiuntėm viso \$396, o dar gauta aukų iš great- nekiečių (kurie skaitomi dalis Niujorko) \$36. Gi už Hudsono upės artimi kaimynai irgi prisidėjo su \$72 (per Ig. Bečį).

Dar šiomis dienomis pasiūčiau \$2, kuriuos pridėjo Jonas Lazauskas prieš savo \$10 (tai prenumata jo broliui Lietuvoje).

Smagu, kad draugai suprantą reikalus kaip vieno taip ir kito mūsų laikraščio, nepaisant kur jie begyventų.

Ieva Mizarienė

MOTERU KLUBO MITINGAS

Trečiadienį, gegužės 17 d., 7:30 val. vakare įvyks Niujorko Lietuvių Moterų klubo susirinkimas Laisvės salėje. Visos dalyvaus.

Po susirinkimo, maspethietės narės mus pavaišins. Tai jau atrodo maspethietės įvykdė tradiciją—jos kiekvienais metais pavaišina narės pavasario proga.

Valdyba

Serga Griškuvienė

Brooklynietė Anna Antonina Griškuvienė, Simono Griškaus žmona, sunkiai susirgo ir buvo paguldyta Greenpoint ligoninėje, Brooklyne. Ji guli antrajame aukšte.

Kai šie žodžiai rašomi, trečiadienį, S. Griškus pranešė, kad, girdi, ligoninės perdėtiniai reikalauja, kad ligonė grįžtų namo, nežūrint, kad ji sunkiai serga. Tai nežinia, kaip bus toliau.

Mes linkime ligonei sėkmingai pasveikti.

FILMAI

"There Was an Old Couple," a new Soviet film directed by Grigory Chukhrai, known here for his "Ballad of a Soldier," will have its American premiere at the Cinema Village Theatre, 12th Street East of 5th Avenue, on Saturday, May 20.

Produced at the Mosfilm Studios, Moscow, the film features Ivan Marin and Vera Kuznetsova in the leading roles. The screen play is by Yuli Dounsky and Valeri Fried.

Artkino Pictures, Inc., is releasing the film in the USA with its original Russian dialogue and English titles.

An added attraction to the program at the Cinema Village Theatre will be the 20 minute comedy film, Chekhov's "A Game of Cards."

New York. — "N. York Times" rašo, kad Bonnano ir vėl pradėjo vadovauti slaptai gensterių organizacijai "Mafia."

PARDAVIMAI

Parsiduoda Launderette (skalbykla), taipgi galima ir išnuomoti. Yra 10 mašinų ir visi kiti įrankiai. Renda \$50 į mėnesį. Taipgi išnuomoja penki kambariai su šiluma. Dėl daugiau informacijų, prašome skambinti VI 3-6545 nuo 2 val. diena iki 8 val. vak. Vietą randaš Knickerbocker Ave., prie Halsey St., Ridgewood.

Ukrainiečiai kviečia lietuvius į koncertą

Gegužės 7 d. ukrainiečiai atliko beveik pusę Aido choro koncerto programos. Jų moterų choras ir bendras choras su visais solistais tiesiog mus visus žavėjo. O jaunieji šokėjai gavo daugiausia apdovansmentų.

Dabar ukrainiečiai norėtų, kad ir lietuviai pas juos atsilankytų. O ta gera progą bus sekmadienį, gegužės 21 d. Tą dieną ukrainiečių moterų choras, mišrus choras, šokėjų grupė, solistai ruošia didžiulį koncertą.

Koncertas įvyks Washington Irving High School, ant 16 gatvės ir Irving Pl., New York. Pradžią 1:30. Būtu gražu, kad nemažai lietuvių dalyvautų mūsų kaimynų ukrainiečių koncerte.

LANKĖSI "LAISVĖJE"

Prieš keletą dienų "Laisvės" leidykloje lankėsi Bruno Dominauskas, linotipininkas, dirbąs švedų spaustuvėje.

Kadaise Bruno dirbo "Laisvės" spaustuvėje linotipininku. Gražiai su juo pasišnekėjome apie nūdinčius dalykus dalykėlius.

Kaip baigti karą Vietname

New Yorko reformistinių demokratų klubai siūlo prezidentui Johnsonui sudaryti prielankią atmosferą Vietnamo karui baigti. Svarbiausia sustabdyti šiaurės Vietnamo bombardimą, pripažinti partizanų frontą, karo neplėsti, pasitarimams panaudoti Jungtinių Tautų organizaciją.

Reikalinga revoliucija Welfare departamente

Senatorius Robertas Kennedy, New Yorke kalbėdamas, pareiškė, kad welfare ir relief departamentas yra atsilikęs 30 metų, todėl jame "beveik reikalinga revoliucija jį reorganizuoti."

K R I S L A I

(Tasa iš pirmo psl.)

Tarybų Sąjungos susitarė dėl Pabaltijo šalių Anglijai atsidūrusio aukso. Lietuviai raginami prieš sutartį iš visų jėgų protestuoti.

Bet kaip su mišiomis, taip su protestais prelatas Balkūnas neužsimu be atlyginimo. Todėl ir minėtame laiske jis prašo aukų. Girdi, "piniginė parama yra labai reikalinga šį darbą atlikti."

Vadinasi, būkite asilai, tikėkite juo, duokite jam pinigų, o jis "užprotestuos" prieš Angliją ir tuo jums "išlaisvins" mūsų Lietuvai!

Tikiu, kad šis naujas Balkūno raketas mažai teras pasiekėjų Amerikos lietuviuose.

Jaunas, dar tik 30 metų amžiaus katalikų bažnyčios kunigas Walter Thomas pasakė pamokslą, atsisveikino su parapijonais ir pareiškė, kad jis meta sutaną ir kunigystę. Celibatas (uždraudimas vesti) jaunam vyrui esąs nepakenčiamas dalykas, priešingas gamtai.

Kaip žinia, šiuo tarpu katalikų bažnyčios dvasininkijoje prieš celibatą eina platus sukilimas. Už jį galvą guldo tik seneliai...

Anais metais buvo koks tai inžinierius Radžianko ar Radzinski, kurį papirko mūsų Centrinė žvalgybos Agentūra prakeikti savo kraštą ir komunizmą.

Dabar triukšmauja su Svetlana Stalinaite.

Baisus čia daiktas: iš 230 milijonų gyventojų atsirado moteriškė, kuri atsimeta nuo komunizmo ir užkimba ant amerikinio dolerio meškerės. Tai šaltojo karo blūdas. Bet, pamatysite, patriukšmas, ja kiek pajėgs politiniai išprievartaus ir pamirš, o jos tėvėnė ir komunizmas drąsiai žingsnis į dar gražesnį rytą.

Parengimų kalendorius

Gegužės 20 d.

LDS 1-os ir 46-os kuopų banketas A. Gilmanui pagerbti 5:30 val. vakaro "Laisvės" salėje.

Birželio 10 d.

LDS 13 ir LLD 185 kuopos rengia banketą—išleis-tuves draugų Vinikaičių į Floridą—"Laisvės" salėje, Ozone Parke.

OZONE PARK, N. Y.

Mirus

Antaninai Balčiūnienei

Gegužės 4 d., š. m.
San Leandro, Calif.

Reiškiame nuoširdžią užuojautą Ksaverai Karosienei, netekus mylimos mamytės, taipgi žentui Juozui Karosui, vyrui J. Balčiūnui, anūkams, giminėms ir artimiesiems.

Povilas ir Nelė Ventai
Volteris ir Bronė Keršuliai

NEPAPRASTAI PIGIOS KAINOS

KELIONEI

Į LIETUVĄ

ir kitas SOVIETŲ SAJUNGOS dalis

KAINA TIK —

\$518.00 Į VILNIŲ IR ATGAL

\$16.00 asmeniui už dieną—privatus kambarys su vonia (2 asmenys kambaryje)

RASYKITE arba SKAMBINKITE

Mes parūpiname kelionės bilietus asmenims, kurie atvyksta iš Lietuvos čia aplankyti savo gimines.

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 West 45 Street, New York, N. Y. 10036

Telefonas: CI 6-7711